

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 25 september 2018 met nummer RvVb/A/1819/0111
in de zaak met rolnummer 1617/RvVb/0021/A

Verzoekende partij	de vzw MILIEUFRONT OMER WATTEZ , met woonplaatskeuze te 9700 Oudenaarde, Dijkstraat 75 vertegenwoordigd door de heer Lode DE BECK
Verwerende partij	de deputatie van de provincieraad van OOST-VLAANDEREN
Tussenkomen	1. de bvba SUIN vertegenwoordigd door advocaten Bert DEVOS en Elias GITS, met woonplaatskeuze op het kantoor te 8500 Kortrijk, President Kennedypark 31a 2. de heer Jan BAERT 3. de nv HOTEL DU PARC 4. mevrouw Silvie GOEMINNE vertegenwoordigd door advocaat Wannes THYSSEN, met woonplaatskeuze op het kantoor te 9000 Gent, Kasteellaan 141

I. BESTREDEN BESLISSING

Verzoekende partij vordert met een aangetekende brief van 12 september 2016 de vernietiging van de beslissing van verwerende partij van 14 juli 2016.

Verwerende partij heeft het administratief beroep van verzoekende partij tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kruishoutem van 29 februari 2016 verworpen.

Verwerende partij heeft aan eerste tussenkomen partij een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden verleend voor het bouwen van twee stallingen voor biggenopfokbedrijf, waarvan in één stalling bureel, sanitair en educatieruimte wordt voorzien, op de percelen gelegen te 9770 Kruishoutem, Dertienveldkensweg zn, met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie C, nummers 296a, 300c, 300d, 300e, 301a en 305c.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

1.

Eerste tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 2 november 2016 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen. De voorzitter van de Raad laat eerste tussenkomende partij met een beschikking van 15 februari 2017 toe in de debatten.

Tweede tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 7 november 2016 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen. De voorzitter van de Raad laat tweede tussenkomende partij met een beschikking van 15 februari 2017 toe in de debatten.

Derde tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 7 november 2016 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen. De voorzitter van de Raad laat derde tussenkomende partij met een beschikking van 15 februari 2017 toe in de debatten.

Vierde tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 7 november 2016 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen. De voorzitter van de Raad laat vierde tussenkomende partij met een beschikking van 15 februari 2017 toe in de debatten.

2.

Verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. Tussenkomende partijen dienen een schriftelijke uiteenzetting in. Verzoekende partij dient een wederantwoordnota in. Eerste tussenkomende partij dient een laatste schriftelijke uiteenzetting in.

3.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 23 januari 2018.

De heer Lode DE BECK voert het woord voor verzoekende partij. Mevrouw Leen LIPPEVELDE voert het woord voor verwerende partij. Advocaat Elias GITS voert het woord voor eerste tussenkomende partij. Advocaat Wannes THYSSEN voert het woord voor tweede, derde en vierde tussenkomende partij.

4.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast. De artikelen 37 en 38 DBRC-decreet zijn van toepassing zoals gewijzigd door het decreet van 9 december 2016.

III. FEITEN

1.

Eerste tussenkomende partij dient op 3 december 2015 bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kruishoutem een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het bouwen van twee stallingen voor biggenopfokbedrijf, waarvan in één stalling bureel, sanitair en educatieruimte worden voorzien”*.

2.

De percelen liggen volgens het gewestplan ‘Oudenaarde’, vastgesteld bij koninklijk besluit van 24 februari 1977, in agrarisch gebied.

3.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 11 december 2015 tot en met 10 januari 2016, worden 36 bezwaarschriften ingediend.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling adviseert op 8 januari 2016 gunstig:

“ ...

De aanvrager heeft verschillende locatie-alternatieven onderzocht. Op de voorgestelde locatie heeft de aanvrager een optie op een perceel grond van 3 ha. Deze locatie ligt ver genoeg van bebouwingskernen en dichtbij een autosnelweg. Op deze site wenst de aanvrager een nieuw bedrijf op te richten voor 6000 opfokbiggen. Op deze site voorziet men twee stallen met de nodige voedersilo's alsmede een opslag voor drijfmest en tevens een ontsluitingsweg rondom het bedrijf voorzien van een groenscherm. Dit bedrijf wordt voorzien van luchtwassers en een waterreservoir voor de tijdelijke opslag van regenwater in functie van het reinigen van luchtwassers en stallen. In één van de stallen wordt een bureelruimte, sanitair en ruimtes voor de medewerkers alsmede een educatieve ruimte voor de ontvangst van groepen.

...”

De provinciale dienst Integraal Waterbeleid adviseert als volgt:

“Het genoemde perceel watert af naar waterloop 0777 van 3e categorie en valt onder het beheer van uw bestuur.

Aangezien uw bestuur aangeduid is als adviesverlenende instantie, wordt het dossier u teruggestuurd.”

De gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar adviseert op 12 februari 2016 voorwaardelijk gunstig:

“ ...

Waterparagraaf

De aanvraag werd getoetst aan de kenmerken van het watersysteem, aan de doelstellingen en beginselen van artikel 5, 6 en 7 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het (deel)bekkenbeheerplan.

Het terrein ligt in mogelijk overstromingsgevoelig gebied. De nodige maatregelen moeten dan ook worden genomen zodat de geplande werken niet leiden tot bijkomende wateroverlast voor de aanpalende eigendommen.

...

f) beoordeling van de goede plaatselijke aanleg

...

Overwegende dat: ...

- in de nabijheid van de voorgestelde locatie situeren zich geen bebouwingskernen;*
- de site situeert zich in het noorden van de gemeente, een gebied dat visueel reeds belast is door enerzijds de autosnelweg E17 en anderzijds de ligging van een gebied voor milieubelastende industrieën op slechts ca. 650 meter;*
- het terrein ligt in de onmiddellijk nabijheid van het op- en afrittencomplex van de autosnelweg E17 (tevens goed aangesloten op een bredere weg, vlotte bereikbaarheid);*
- ...*
- de bouwhoogte van de stallen beperkt is (de kroonlijsthoogte bedraagt ca. 3 meter);*
- de afstand tot de perceelsgrenzen bedraagt minstens 10 meter;*
- de beide stallen dienen te worden afgewerkt met bouwfysisch en esthetisch verantwoorde materialen;*
- de Afdeling Duurzame landbouwwontwikkeling een gunstig advies heeft verstrekt;*

...

g) advies en eventueel voorstel van voorwaarden

Gunstig onder de volgende voorwaarden:

- de nodige maatregelen moeten worden genomen zodat de geplande werken niet leiden tot bijkomende wateroverlast voor de aanpalende eigendommen;*
 - tijdens het eerstvolgende plantseizoen dient in overleg met en volgens de richtlijnen van het gemeentebestuur een winterharde en landschappelijk geïntegreerde groenaanleg gerealiseerd. Deze aanplant moet voldoende dicht zijn van structuur en bestaan uit streekeigen hoogstammige bomen, struiken en heesters;*
 - de voorwaarden opgelegd in het advies van de brandweerzone Vlaamse Ardennen dienen strikt te worden nageleefd;*
 - de stallingen dienen te worden afgewerkt met bouwfysisch en esthetisch verantwoorde materialen.*
- ...*

Het college van burgemeester en schepenen verleent op 29 februari 2016 een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden, waarbij zij zich aansluit bij het advies van haar gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar.

4.

Tegen deze beslissing tekent onder meer verzoekende partij op 31 maart 2016 administratief beroep aan bij verwerende partij.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseert in zijn verslag van 20 mei 2016 om dit beroep in te willigen en de stedenbouwkundige vergunning te weigeren:

“ ...

2.4 De goede ruimtelijke ordening

...

Het betreft hier aldus de inplanting van een nieuwe bedrijfssite, op een locatie waar voorheen geen bebouwing aanwezig was.

De bouwplaats is gelegen in een openruimte gebied, begrepen tussen de E17 en de dorpskern van Kruishoutem.

Het betreft een uitgestrekt landbouwgebied, waarin zich nog verschillende open kouters bevinden naast verspreide bebouwing, waaronder ook landbouwbedrijven.

De ruimte vormt een overgangsgebied tussen het versnipperde noordelijk van de E17 gelegen open ruimtegebied en het nog gawe open ruimtegebied zuidelijk en oostelijk van de dorpskern van Kruishoutem waar zich naast verschillende natuurwaarden ook verschillende waardevolle landschappen bevinden.

In het openruimtegebied van de bouwplaats vormt de landbouw de hoofdfunctie. De aanwezigheid van kleine landschapselementen of volledig open gebieden is er beperkt; belangrijke natuurwaarden komen niet voor. De versnippering van het gebied door bebouwing is wel minder dan in de landbouwzone ten noorden van de E17.

Hier wordt de nieuwe inplanting centraal in het open ruimte gebied voorzien. Er is geen aansluiting met bestaande andere bebouwing.

Geoordeeld wordt dat de voorgestelde inplanting centraal binnen het open agrarisch gebied, begrepen tussen E17, Olsenesteenweg (N459) en Waregemsesteenweg (N437), ruimtelijk gezien niet aangewezen is. Op deze manier wordt de natuurlijke buffer en overgangszone tussen enerzijds de E17 en de daarlangs gelegen industriezone en anderzijds de dorpskern van Kruishoutem met achterliggend een waardevol open gebied, aangetast.

De impact van de gevraagde werken op het open ruimte gebied wordt te groot.

De oprichting van de nieuwe stallen zal een belangrijke invloed hebben op de momenteel nog relatieve openheid van het landschap ter hoogte van de bouwplaats, en zal als hinderlijk en visueel storend binnen deze ruimte ervaren worden.

Verdere versnippering en verbrokkeling van de open ruimte dient vermeden. Een duurzame ruimtelijke ontwikkeling houdt rekening met de toekomstige generaties en gaat de verdere aantasting van de open ruimte tegen. Elke nieuwe inplanting in het gebied brengt de openheid en homogeniteit ervan in het gedrang, hetgeen dan weer gehanteerd zal worden als motivatie voor andere nieuwe inplantingen.

Daarbij kan niet ontkend worden dat de gekozen ontwikkeling van dit bedrijf een omvangrijk ruimtebeslag kent. De nieuwbouwstallen nemen een gezamenlijke oppervlakte in van 4.591 m² en een gezamenlijk volume van 21.084 m³. De nieuwe stallen kennen een lengte van elk ca. 76 m op een breedte van ca. 29 m. De nokhoogte komt tot op 7,64 m. De bebouwing snijdt diep in het landschap en zal door haar omvang onvermijdelijk prominent aanwezig zijn.

Ondanks de inspanningen van de aanvrager om de visuele kwaliteit van de stallen te verhogen, onder meer door opsplitsing van de stal in 2 gebouwen en door het gekozen materiaalgebruik (gebruik van hout en glas), kan niet verhinderd dat de grootschalige gebouwen zich onvoldoende zullen inpassen in het landschap.

Het voorzien van een ontsluitingsweg van ca. 4 à 5 m breed die volledig rondom de nieuwe bedrijfsgebouwen wordt aangelegd, met aparte in- en uitrit, draagt bij tot een bijkomende landschappelijke impact en komt de ruimtelijke integratie niet ten goede.

Er dient doordacht en spaarzaam omgegaan te worden met verhardingen, wat hier niet het geval is (voorziene aanleg van 1.814 m² betonverharding).

De aanplanting van een kwalitatief groenscherm, wat in het aanvraagdossier wel wordt voorgesteld doch niet verder gespecificeerd, kan er niet voor zorgen dat de bedrijvigheid toch inpasbaar zou worden.

Inzake mobiliteit wordt vastgesteld dat de aan- en afvoer dient te gebeuren over een afstand van ca. 600 m via de Dertienveldekenweg. Deze weg kent een beperkte breedte en is minder geschikt voor zwaar verkeer. Anderzijds voert de aanvrager aan dat de transporten beperkt zullen blijven tot gemiddeld 4,8 per week. Het gaat inzake aanvoer om wekelijks transport van voerder, tweewekelijks transport van biggen en tweemaal per jaar transport van mazout; inzake afvoer gaat het om wekelijks transport van krenten, tweewekelijks transport van biggen en seizoensgebonden transport van mest. Op basis van deze gegevens kan vastgesteld dat het mobiliteitsgenererend effect eerder beperkt is.

De bezwaren van appellanten hebben verder voornamelijk betrekking op de vrees voor geur-, verkeers- en geluidshinder.

Deze elementen hebben betrekking op milieukundige aspecten, die in het kader van de milieuvergunning ten gronde zullen worden behandeld.

Gezamenlijk met de voorliggende aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning werd bij het gemeentebestuur de aanvraag tot milieuvergunning klasse 2 ingediend. Het college van burgemeester en schepenen verleende op 29 februari 2016 de milieuvergunning in eerste aanleg, gelijktijdig met de stedenbouwkundige vergunning. Tegen de afgeleverde milieuvergunning is eveneens een beroepsprocedure lopende bij de deputatie.

Bij de behandeling van deze milieuvergunning zal nader worden onderzocht of de aangevoerde hinderaspecten voldoen aan de gangbare norm en of het gevraagde op milieutechnisch vlak kan aanvaard worden.

Tot slot wordt meegegeven dat het gegeven dat de aanvrager diverse locaties heeft onderzocht niet inhoudt dat de weerhouden locatie als vergunbaar dient aangenomen. Dit gaat voorbij aan de beoordelingsbevoegdheid van de vergunningverlenende overheid.

Uit bovenstaande dient besloten dat het aansnijden van de voorgestelde gronden voor de oprichting van het biggenopfokbedrijf de goede ruimtelijke ordening schaadt.

Het gevraagde kan zich niet op kwalitatieve wijze inpassen binnen haar omgeving. De draagkracht van de omgeving wordt overschreden.

...

De provinciale dienst Landbouw en Platteland adviseert op 23 juni 2016 gunstig:

“ ...

De geplande activiteit strookt met de bestemming van het gebied.

...

De enige milieuhinder die van een dergelijk bedrijf te verwachten zou kunnen zijn is geurhinder. Elke stal wordt daarom voorzien van een luchtwasser waardoor geurhinder naar de omgeving vermeden wordt. Het gaat om een biggenopfok met een meer constante bezetting en constante gemiddelde leeftijd waardoor de luchtwasser gelijkmatiger belast wordt en een goede werking gegarandeerd is.

Wat de bijdrage aan wateroverlast door regenwaterafvoer betreft hoeft eveneens niet gevreesd te worden. De luchtwassers verdampen zoveel water dat alle regenwater van de daken nuttig ingezet kan worden voor de luchtwassers en de reiniging van de stallen.

In functie van mogelijke milieu-effecten is een milieu-screening uitgevoerd door erkende deskundigen. Dat rapport concludeert dat het bedrijf geen overmatige milieuhinder zal mee brengen. Het is dan ook redelijk om aan te nemen dat de gevreesde milieuhinder uit zal blijven

...

De keuze van de inplantingsplaats is vooral ingegeven door afstandsregels en de aversie van omwonenden voor nieuwe inplantingen. Een dergelijk bedrijf zou perfect in een meer versnipperd agrarische gebied ingeplant kunnen worden maar daar zou de weerstand omwille van verwachte milieuhinder nog veel groter zijn dan op deze locatie.

Omwille van de ligging en de uitstraling van deze bedrijfszetel is getracht om het bedrijf naar architectuur en landschappelijke inkleding zo kwalitatief mogelijk te maken. In bijlage een meer gedetailleerd plan van de voorziene beplanting. Door de opstelling van de beplanting in groepen in plaats van een groene haag wordt nog meer een natuurlijke omgeving rond de stal gesuggereerd wat de inkleding in het landschap ten goede komt. Ook de architectuur is zeer verzorgd en komt niet industrieel over.

De ontsluiting zal via een relatief smalle weg gebeuren die niet aangepast zou zijn voor zwaar vervoer. De afstand tot de hoofdweg en de snelweg is beperkt waardoor er geen grote problemen met andere gebruikers verwacht worden. De VLM legt standaard dergelijke betonwegen aan in ruilverkavelings- en landinrichtingsprojecten specifiek voor de aanwezige landbouwbedrijven. Het is dan ook niet redelijk om aan te nemen dat die weg geen verkeer van vrachtwagens en tractoren zou aankunnen. Deze weg is geen verbindingsweg maar een weg voor lokaal verkeer met een lage densiteit. De milieuscreening geeft aan dat er slechts een 5-tal vrachtwagens per week op het bedrijf moeten zijn wat ook voor een dergelijke smalle weg over een beperkte afstand geen mobiliteitsprobleem kan geven.

...”

Na de hoorzitting van 31 mei 2016 verklaart verwerende partij het beroep op 14 juli 2016 ongegrond en verleent zij een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden:

“ ...

1.4 Beschrijving van de omgeving, de bouwplaats en het project

Het eigendom situeert zich midden een openruimte gebied zuidelijk van de autosnelweg E17 en westelijk van de dorpskern van Kruishoutem. Het openruimte gebied is een landbouwgebied, met verschillende open kouters doorbroken door verspreide bebouwing

waaronder ook landbouwbedrijven. De eigendom is gelegen langsheen de Dertienveldekensweg, een lokale en landelijke gemeenteweg.

...

Voorliggend project beoogt de oprichting van 2 stallen voor een biggenopfokbedrijf met plaats voor 6000 biggen.

Volgens de voorgebrachte plannen worden de nieuwe stallen schuin naast elkaar ingeplant, op minimaal 6,70 m tussenafstand, op minimaal 10 m van de voorste en rechtse perceelgrens. De linker stal (stal 1) heeft een voorgevelbreedte van 29,26 m en een lengte van 80,99 m. De rechter stal (stal 2) heeft eveneens een breedte van 29,26 m en een lengte van 75,94 m. De stallen bestaan uit éénlaagse gebouwen afgewerkt met een licht hellend zadeldak van 18° waarvan de kroonlijsthoogte bepaald is op 3,15 m aan de zijde perceelsgrenzen en 2,57 m aan de binnenzijde en de nokhoogte gelegen is op 7,64 m.

Het totaal nieuwbouwwolume van de 2 stallen samen omvat 21.084 m³.

Als materiaal voor de afwerking van de stallen wordt geopteerd voor betonpanelen kleur natuurgrijs en een dakbedekking in grijze golfplaten. De kopse gevels worden uitgewerkt in houten gevelafwerking met grote raampartijen. De zijgevels krijgen een ritmering in houten verticale lamellen, afgewerkt in natuurlijke kleuring.

...

De gebouwen worden voorzien van ondergrondse mestopslag en regenwaterbuffer.

Voor de stallen wordt een open (buffer)vijver aangelegd.

Achteraan komt een meststalo met een grondoppervlakte van 153 m², een diameter van 14 m, 2 m ondergronds en 2 m bovengronds, met een inhoud van 600 m³.

Aan de straatzijde worden 6 parkeerplaatsen voorzien.

Rondom de nieuwe bebouwing komt een ontsluitingsweg. De aan te leggen bedrijfsverharding beslaat in totaal 1.814 m² betonverharding.

Het inplantingsplan voorziet in groenaanplanting. Er wordt niet gespecificeerd welk soort beplanting het concreet betreft.

...

1.8.1. Beroep ingesteld door Milieufrent Omer Wattez vzw

In eerste instantie wordt in het beroepschrift de hinder omschreven. Er wordt vermeld dat we ons in een gaaf open ruimtegebied bevinden. Hier dergelijke immense stallen neerplanten, tast die openheid van deze rustieke omgeving ernstig aan. De site ligt daarbij in een overstromingsgevoelige laagvlakte. Deze gronden zijn een van nature overstroombaar gebied. Doordat de klei moeilijk doordringbaar is, is hier een unieke natte depressie ontstaan in het landschap. Het is aangewezen om dergelijke natte, overstroombare gronden te vrijwaren van bebouwing, in het bijzonder van nieuwe (grootschalige) bebouwing.

...

Inhoudelijk toetst appellant de aanvraag aan de goede ruimtelijke ordening. Appellant voert aan dat de motivering van het gemeentebestuur vertrekt van een onvolledige omschrijving van de omgeving, landschap en eigenschappen van het watersysteem. Enerzijds is er de openheid van het landschap. Die omgeving zal met het aangevraagde meer dichtslibben en het landschap zal dermate sterk veranderen dat het meer landelijke uitzicht ervan voorgoed verandert tot een industriële karakter. Anderzijds is er de laag gelegen depressie, met een (natuurlijke) overstromingsfunctie waarin deze grote gebouwen ingeplant worden.

Het getuigt niet van een streven naar voldoende ruimtelijke kwaliteit om midden in de open ruimte en midden in een depressie een groot gebouwencomplex te willen/laten bouwen.

...

2 Motivering

2.1 De watertoets

Het terrein ligt niet in een recent overstroomd gebied of in effectief overstromingsgevoelig gebied doch is wel gelegen in mogelijk overstromingsgevoelig gebied.

Er dient voldaan aan de bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 5 juli 2013 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake

hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater.

Het hemelwater van de dakoppervlakte van de nieuw te bouwen stallen (4.591 m²) wordt opgevangen in hemelwaterputten met een totale capaciteit van 195.000 liter. Het opgevangen hemelwater zal worden hergebruikt als reinigingswater voor de varkenstallen, gebouwen en verhardingen, voor het sanitair (douches en toiletten) en als water voor de luchtwassers.

De overloop van de hemelwaterputten, alsook het hemelwater afkomstig van de nieuwe verharding (1.814 m²), wordt aangesloten op een open vijver met een infiltratieoppervlakte van 256 m² en een buffervolume van 275 m³.

Er worden grote mestopslagplaatsen voorzien onder de hokken van de dieren, die uitgetrokken worden door een pompput van 10.000 liter die centraal tussen de stallen ligt en vanwaar de mest naar een mestsilos van 600 m³ wordt gepompt.

De aangevraagde werken worden mits de voorgestelde compenserende maatregelen niet van die aard bevonden dat ze het watersysteem of de waterhuishouding in de omgeving in het gedrang brengen. De doelstellingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid worden niet geschaad.

2.2 De MER-toets

Bij de aanvraag is een MER-screening gevoegd. Hieruit blijkt dat voor het project geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn.

...

Gelet op de locatie, aard en omvang van het aangevraagde kunnen in alle redelijkheid de bevindingen in de screeningsnota aangenomen worden en wordt geoordeeld dat het project geen aanzienlijke milieueffecten kan veroorzaken.

...

2.4 De goede ruimtelijke ordening

...

Voorliggend ontwerp respecteert de afstandsregels zoals opgelegd in het inrichtingsbesluit, afstandsregels die enerzijds erin resulteren dat hinder naar omliggende woongebieden beperkt wordt, en anderzijds mee maken dat dergelijke bedrijven zich afzonderen van bestaande bebouwingsclusters.

De bouwplaats is gelegen in een gebied begrepen tussen de E17 en de dorpskern van Kruishoutem. Het betreft een landbouwgebied, dat naast verschillende open kouters gekenmerkt wordt door verspreide bebouwing, waaronder ook landbouwbedrijven.

De ruimte vormt een overgangsgebied tussen het noordelijk van de E17 gelegen versnipperde ruimte en het zuidelijk en oostelijk van de dorpskern van Kruishoutem gelegen open ruimtegebied, waar zich naast verschillende natuurwaarden ook verschillende waardevolle landschappen bevinden.

In het gebied van de bouwplaats vormt de landbouw de hoofdfunctie, voorliggende aanvraag sluit hierbij aan. De aanwezigheid van kleine landschapselementen of volledig open gebieden is er beperkt; belangrijke natuurwaarden komen niet voor. Het betreft een versnipperd gebied, zij het dat de versnippering van het gebied door bebouwing minder is dan in de landbouwzone ten noorden van de E17.

Hier wordt de nieuwe inplanting in het door cultuurgronden gedomineerd gebied voorzien. Er is geen aansluiting met bestaande andere bebouwing, mede gelet op de na te leven afstandsregel.

Geoordeeld wordt dat de voorgestelde inplanting centraal binnen dit agrarisch gebied, begrepen tussen E17, Olsenesteenweg (N459) en Waregemsesteenweg (N437), ruimtelijk gezien kan aanvaard worden.

Er is een impact door de gevraagde werken op de beleving van dit gebied, doch het gaat hier wel degelijk om een voor landbouw bestemd gebied, dat op het gewestplan niet als landschappelijk waardevol aangeduid is, en dat qua landschappelijke waarden, op een zekere

openheid na, geen specifieke kwaliteiten heeft, aangezien het een cultuurlandschap betreft met akkers en weiden, en quasi geen kleinschalige landschapselementen.

De voorgestelde inplanting zal mee dit cultuurlandschap gaan vormen, een landschap dat door de landbouw gevormd werd en nieuwe ontwikkelingen in functie van deze landbouw moet kunnen opnemen.

De oprichting van de nieuwe stallen zal zijn invloed hebben op de het landschap rond de bouwplaats, dit hoeft evenwel niet als hinderlijk en visueel storend binnen deze ruimte ervaren worden, aangezien de aanvrager bijzondere aandacht besteed heeft aan de vormelijke kwaliteiten en de ruimtelijke integratie van het geheel, met aandacht voor bedrijfslandschapsintegratie.

De voorgestelde gebouwen getuigen van de hedendaagse tendensen binnen de landbouw, waarbij naar schaalvergroting gestreefd wordt. Dit kan de aanvrager niet ten kwade geduid worden. De hoogtes blijven al bij al beperkt (kroonlijsthoogte maximaal 3,15m en nokhoogte maximaal 7,64 m)

De aanvrager heeft bewust gekozen voor een ontwerp bureau dat vertrouwd is met hedendaagse vormgeving en die deze beeldtaal vertaald heeft naar het ontwerp in functie van dit biggenopfokbedrijf. Dit ontwerp getuigt hierdoor van ruimtelijke kwaliteiten die zelden gezien zijn bij dergelijke inrichtingen. Zo werd qua inplanting op het perceel niet gekozen voor een parallelle inplanting, is de opbouw asymmetrisch, wordt gewerkt met uitkragingen, met houten gevelbekleding,

Een dergelijk kwalitatief ontwerp maakt samen met een passend landschapsbedrijfsplan dat het gevraagde een ruimtelijk waardevolle toevoeging vormt aan het landschap, die de ruimtelijke kwaliteit ervan versterkt, eerder dan een banaal landbouwbedrijf dat zich in niets onderscheidt van andere louter vanuit functionaliteit en rendabiliteit vormgegeven inplantingen.

De aanvrager levert zodoende inspanningen om de visuele kwaliteit van de stallen te verhogen, onder meer door opsplitsing van de stal in 2 gebouwen en door het gekozen materiaalgebruik, met onder andere het gebruik van hout en glas. Hierdoor is men er in geslaagd deze grootschalige gebouwen zich op kwalitatieve wijze te laten inpassen in het landschap.

De aanplanting van een kwalitatief groenscherm, wat in het aanvraagdossier wordt voorgesteld en verder uitgewerkt in een landschapsbedrijfsplan, zal er mee voor zorgen dat de bedrijvigheid inpasbaar zal zijn binnen deze omgeving.

Inzake mobiliteit wordt vastgesteld dat de aan- en afvoer dient te gebeuren over een afstand van ca. 600 m via de Dertienveldeweg. De aanvrager voert aan dat de transporten beperkt zullen blijven tot gemiddeld 4,8 per week. Het gaat inzake aanvoer om wekelijks transport van voerder, tweewekelijks transport van biggen en tweemaal per jaar transport van mazout; inzake afvoer gaat het om wekelijks transport van krenten, tweewekelijks transport van biggen en seizoensgebonden transport van mest. Op basis van deze gegevens kan vastgesteld dat het mobiliteitsgenererend effect eerder beperkt is.

De bezwaren van appellanten hebben verder voornamelijk betrekking op de vrees voor geur-, verkeers- en geluidshinder.

Deze elementen hebben betrekking op milieukundige aspecten, die in het kader van de milieuvergunning ten gronde worden behandeld.

Op 28 juni 2016 adviseerde de PMVC de parallelle milieuvergunningsaanvraag gunstig, waaruit blijkt dat er zich vanuit milieuhygiënisch oogpunt geen problemen stellen.

Ook de provinciale dienst Landbouw en Platteland adviseerde gunstig, onder meer stellende dat elke stal wordt voorzien van een luchtwasser waardoor geurhinder naar de omgeving vermeden wordt, dat de luchtwassers zoveel water verdampen dat alle regenwater van de

daken nuttig ingezet kan worden voor de luchtwassers en de reiniging van de stallen, dat de keuze van de inplantingsplaats ingegeven is door afstandsregels en de aversie van omwonenden voor nieuwe inplantingen. Dit advies wordt bijgetreden.

Volgens de rechtspraak van de Raad van State moet in agrarisch gebied, waar velen zonevreemd wonen, een verhoogde tolerantiedrempel gelden ten opzichte van de agrarische activiteiten. Men heeft geen recht op een ongerept zicht op het agrarisch gebied. Daarenboven is de omgeving niet ongerept, maar versnipperde cultuurgronden.

Niet alleen de E17, de rijksbaan, en een op- en afrittencomplex bevinden zich in de nabije omgeving van de projectsite, maar ook een zone voor intensieve industrie op 500 m afstand ongeveer, die volledig in het zicht ligt van de projectsite. Aan de weg waaraan het project is gelegen ligt tevens een grote garage. Bovendien liggen er binnen een straal van 100 m van de projectsite diverse landbouwbedrijven. Het landschap is derhalve versnipperd en wordt doorkruist daar allerlei artificiële landschapselementen. Van een open ongerept landschap is derhalve geen sprake..

Vormelijk mag het project niet als storend worden ervaren. Er wordt voorzien in een esthetisch kwalitatief concept met een afwerking met natuurlijke elementen, grote open raampartijen en een grote vijver. De uitstraling van het concept is aldus niet in het minst vergelijkbaar met een klassiek varkensbedrijf. Het aan het dossier toegevoegd landschapsbedrijfsplan van de provinciale dienst Landbouw en Platteland betreft een beperkte planaanvullingen. In acht genomen dit groenscherm zal de visuele impact van het project kwalitatief ingebed worden. Door de opstelling van de beplanting in groepen in plaats van een groene haag wordt nog meer een natuurlijke omgeving rond de stal gesuggereerd wat de inkleding in het landschap ten goede komt. Ook de architectuur is zoals hiervoor reeds aangehaald zeer verzorgd en komt niet industrieel over.

Er kan verwezen worden naar de gunstige adviezen van o.a. Duurzame Landouwontwikkeling, de provinciale dienst Landbouw en Platteland, de provinciale dienst Integraal Waterbeleid, de PMVC en de brandweer, welke bijgetreden worden.

Er wordt vastgesteld dat de naaste burens geen bezwaren ingediend hebben.

Samen met het college van burgemeester en schepenen en de aanvrager wordt besloten dat deze plek het gevraagde kwalitatief ontwerp probleemloos kan opnemen, zonder de goede plaatselijke aanleg of de goede ruimtelijke ordening onaanvaardbaar te verstoren, wel integendeel: ze wordt er verder mee door gevormd in een richting die kan aanvaard worden.

Er werd veel aandacht besteed aan de architectuur, inplanting, visuele kwaliteit en bijhorend materiaalgebruik, wat door de aanvrager passend geïllustreerd werd met een aan het dossier toegevoegde presentatie.

Met voorliggend voorstel, waarbij de begroening aangeplant en in stand gehouden wordt conform het landschapsbedrijfsplan zoals opgemaakt door de dienst Landbouw en Platteland in functie van de landschapsbedrijfsintegratie, is de aanvrager er in geslaagd het beoogde bouwprogramma op kwalitatieve wijze ingepast te krijgen op onderhavig terrein, zonder de draagkracht ervan, noch deze van de omgeving te overstijgen.

2.5 Conclusie

Uit wat voorafgaat dient besloten dat de derdenberoepen niet voor inwilliging vatbaar zijn.

Stedenbouwkundige vergunning kan worden verleend onder de voorwaarden zoals opgenomen in het bestreden besluit, aangevuld met de voorwaarde dat de ingroening zoals voorzien op het landschapsbedrijfsplan dient te worden aangelegd in het eerste plantseizoen na de realisatie van de werken en dient in stand gehouden te worden.

...

Stedenbouwkundige vergunning wordt verleend volgens ingediend plan onder volgende voorwaarden :

- dat de ingroening zoals voorzien op het landschapsbedrijfsplan dient te worden aangelegd in het eerste plantseizoen na de realisatie van de werken en dient in stand gehouden te worden.*
- de nodige maatregelen moeten worden genomen zodat de geplande werken niet leiden tot bijkomende wateroverlast voor de aanpalende eigendommen;*
- de voorwaarden opgelegd in het advies van de brandweerzone Vlaamse Ardennen dienen strikt te worden nageleefd;*
- de stallingen dienen te worden afgewerkt met bouwfysisch en esthetisch verantwoorde materialen*
- het advies van de brandweer is na te leven*
- de praktische voorwaarden zoals opgenomen in het bestreden besluit zijn na te leven.*

...”

Dit is de bestreden beslissing.

4.

Op 11 augustus 2016 verleent verwerende partij aan eerste tussenkomende partij een (met de bestreden vergunning corresponderende) milieuvergunning voor de exploitatie van het betreffende biggenopfokbedrijf. Hiertegen wordt volgens de gegevens van het dossier geen beroep aangetekend.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

A. Ontvankelijkheid wat betreft het belang van tweede, derde en vierde tussenkomende partij

Standpunt van de partijen

1.

Tweede tussenkomende partij omschrijft haar belang in haar schriftelijke uiteenzetting als volgt:

“ ...

De tussenkomende partij diende ... administratief beroep in ... tegen het (voorwaardelijk) besluit van 29 februari 2016 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kruishoutem.

De tussenkomende partij steunde haar belang bij dit administratief beroep in hoofdzaak op de onmiddellijke nabijheid van de bouwplaats tot haar woon- en leefomgeving en de negatieve invloed die daarvan uitgaat, zoals o.m. geurhinder, verkeershinder en visuele hinder (door de aantasting van het open landschap). Voor zoveel als nodig kan worden verwezen naar de verantwoording in het beroepschrift van 1 april 2016.

Voormeld beroep werd niet ingewilligd, maar voor zoveel als nodig wordt benadrukt dat het belang van de tussenkomende partij niet in vraag werd gesteld door de deputatie ...

De tussenkomende partij diende zelf geen verzoekschrift tot nietigverklaring in bij uw Raad, maar wenst niettemin op de hoogte te blijven van het verloop van de door de vzw MOW ingestelde procedure. De verzoekende partij heeft belang bij de uitkomst van deze procedure en wenst dit vernietigingsberoep te ondersteunen ... De tot tussenkomst verzoekende partij

steunt haar belang bij dit verzoek dus op aan een samenlezing van artikel 4.8.21 VCRO juncto artikel 4.8.11 §1, eerste lid, 3° VCRO.

...

Dit belang werd door uw Raad reeds aanvaard in de beschikking van 15 februari 2017.

...”

Derde en vierde tussenkomende partij formuleren hun belang op gelijkaardige wijze.

2.

Eerste tussenkomende partij betwist in haar laatste schriftelijke uiteenzetting het belang van tweede, derde en vierde tussenkomende partij:

“ ...

11. Aandachtige studie van de schriftelijke uiteenzettingen van de tussenkomende partijen leert dat zij op geen enkel punt aantonen dat er in hun hoofde een vrees voor hinder of nadelen zou bestaan die rechtstreeks voortvloeit uit de bestreden vergunningsbeslissing. De onderscheiden tussenkomsten in de procedure zijn derhalve volstrekt onontvankelijk.

12. Voor zover als nodig merkt tussenkomende partij nog op dat het loutere gegeven dat Uw Raad de tussenkomende partijen heeft toegelaten tot de debatten, niet automatisch wil zeggen dat zij een ontvankelijk verzoek tot tussenkomst hebben ingediend. Tussenkomende partij kan nog steeds hun belang betwisten, waarna Uw Raad in het eindarrest standpunt zal innemen over de ontvankelijkheid van de tussenkomst.

...”

Beoordeling door de Raad

1.

Eerste tussenkomende partij stelt in essentie dat tweede, derde en vierde tussenkomende partij in hun verzoekschrift tot tussenkomst onvoldoende concreet aannemelijk maken dat zij hinder of nadelen zullen/kunnen ondervinden uit hoofde van de bestreden vergunning.

2.

Artikel 4.8.21 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO) luidt (in de toepasselijke versie) als volgt:

‘Elk van de personen, vermeld in artikel 4.8.11, §1, eerste lid, kan in de zaak tussenkomen.’

Artikel 4.8.11, §1, lid 1, 3° VCRO luidt (in de toepasselijke versie) als volgt:

*‘§1. De beroepen bij de Raad kunnen door volgende personen worden ingesteld:
3° elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kan ondervinden als gevolg van de vergunnings-...beslissing;’*

Om als derde-belanghebbende bij de Raad een beroep te kunnen instellen of tussen te komen, vereist geciteerd artikel niet dat tussenkomende partijen hinder of nadelen die het gevolg zijn van de bestreden vergunningsbeslissing moeten ondervinden. Het volstaat dat zij redelijkerwijze aannemelijk maken dat er een risico bestaat op het ondergaan van de door hen aangevoerde hinder of nadelen. Geciteerd artikel vereist evenmin dat deze hinder of nadelen ten gevolge van de bestreden vergunningsbeslissing, of het risico op het ondergaan ervan, door tussenkomende partijen uitsluitend rechtstreeks kan/kunnen worden ondervonden. Het volstaat dat tussenkomende partijen de aangevoerde hinder of nadelen of het risico daarop onrechtstreeks ondervinden of kunnen ondervinden.

De verplichting in hoofde van derde-belanghebbenden om de hinder en nadelen (concreet) te omschrijven mag niet op een buitensporig restrictieve of formalistische wijze worden toegepast, gezien een te hoge drempel op de toegang tot de Raad afbreuk zou doen aan of onverzoenbaar zou zijn met het effectieve recht op toegang tot de rechter, zoals onder meer gewaarborgd door artikel 9, lid 3 van het verdrag van Aarhus. In die optiek kan er ter beoordeling van het bestaan van een belang rekening worden gehouden met de gegevens uit het volledige verzoekschrift.

2.

Tweede, derde en vierde tussenkomende partij koppelen hun (persoonlijk) belang bij huidige procedure aan de onmiddellijke nabijheid van de bouwplaats tot hun woon- en leefomgeving en aan verschillende hinderaspecten, inzonderheid geurhinder, verkeershinder en visuele hinder door de aantasting van het open landschap. Zij verwijzen naar de uiteenzetting van hun belang in hun administratief beroepschrift, en benadrukken dat dit belang in het kader van de administratieve beroepsprocedure niet in vraag werd gesteld.

Door expliciet te wijzen op de (potentiële) negatieve gevolgen die de bestreden beslissing voor hen zal (kan) veroorzaken, maken tweede, derde en vierde tussenkomende partij voldoende aannemelijk dat zij rechtstreekse dan wel onrechtstreekse hinder en nadelen kunnen ondervinden ingevolge de bestreden beslissing. De betreffende hinderaspecten (geur-, verkeers- en visuele hinder) waarnaar zij verwijzen worden door verwerende partij in de bestreden beslissing overigens onderzocht en beoordeeld, zodat hun vrees hiervoor niet louter hypothetisch is (ook al meent verwerende partij dat deze hinderaspecten aanvaardbaar zijn).

Tweede, derde en vierde tussenkomende partij beschikken derhalve over het rechtens vereiste belang conform de artikelen 4.8.21 en 4.8.11, §1, lid 1, 3° VCRO. De exceptie van eerste tussenkomende partij wordt verworpen.

3.

Uit het dossier blijkt dat de respectievelijke verzoeken tot tussenkomst tijdig en regelmatig zijn ingesteld. Er worden hieromtrent geen andere excepties opgeworpen.

De verzoeken tot tussenkomst zijn ontvankelijk.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Standpunt van de partijen

1.

Eerste tussenkomende partij werpt volgende exceptie op:

“ ...

1. Luidens artikel 4.8.11, §1, lid 2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kan een beroep bij Uw Raad slechts op een ontvankelijke wijze worden ingesteld indien de indiener van het beroep een voor hem nadelige vergunningsbeslissing heeft bestreden middels het voorziene georganiseerd administratief beroep.

Tussenkomende partij is van oordeel dat niet aan de vereisten van de hierboven aangehaalde bepaling werd voldaan.

Het voorafgaand en georganiseerd administratief beroep werd immers niet op een rechtsgeldige wijze uitgeoefend, hetgeen hieronder zal worden aangetoond.

2. Administratieve beroepen die worden ingesteld door belanghebbende rechtspersonen of verenigingen moeten niet enkel tijdig worden ingesteld. Zij moeten ook worden ingesteld door de wettelijk daartoe bevoegde personen. Dit aspect moet door de deputatie worden beoordeeld bij het onderzoek naar de ontvankelijk van het administratief beroep *ratione personae*.

Het wettelijk kader voor de vertegenwoordiging in rechte van een vereniging zonder winstoogmerk wordt vastgelegd middels artikel 13 van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.

Luidens deze bepaling wordt de vereniging in rechte vertegenwoordigd door haar Raad van Bestuur of door een persoon die middels de statuten de vereiste vertegenwoordigingsbevoegdheid kreeg toegewezen.

In de rechtspraak is men het erover eens dat het bevoegde orgaan in het licht van deze bepaling een formele beslissing moet nemen om op te treden in rechte én dat dit orgaan het beroepschrift moet ondertekenen en indienen.

3. In het licht van de voorgaande principes stelt zich de vraag of de vereniging zonder winstoogmerk 'Milieufront Omer Wattez' de regels inzake vertegenwoordiging in rechte heeft nageleefd bij het instellen van het voorafgaand administratief beroep. Dit is naar oordeel van tussenkomende partij niet het geval.

Het 'Milieufront' heeft in haar statuten een bijzonder systeem van vertegenwoordiging ingeschreven.

Artikel 5, sectie 5 voorziet immers in een trapsgewijze benadering van vertegenwoordiging, waarbij tal van personen de vereniging kunnen vertegenwoordigen in rechte

...

Het al bij al vrij ingewikkelde systeem van vertegenwoordiging vertoont naar oordeel van tussenkomende partij één grote constante: het administratief beroepschrift zal uiteindelijk door minstens één lid van de raad van bestuur moeten worden ondertekend, al dan niet voorafgegaan door een formele beslissing van de voltallige Raad van Bestuur om op te treden in rechte.

...

Het destijds ingediende administratief beroepschrift voldoet ... geenszins aan het vooropgestelde systeem van vertegenwoordiging:

- Zo werd het administratief beroep op het eerste zicht niet ondertekend. Dit maakt het administratief beroep hoe dan ook volstrekt ongeldig;
- Daarnaast is de naam die voorkomt onder het administratief beroepschrift niet de naam van één van de leden van de Raad van Bestuur van de vereniging.

De naam onder het bewuste document is afkomstig van de heer Davy De Grootte. Laatstgenoemde was ten tijde van het instellen van het beroep geen lid van de raad van bestuur ...

4. Het besluit ... is ... het destijds ingediende administratief beroep werd niet opgemaakt en ingediend overeenkomstig de geldende regels van vertegenwoordiging in rechte, en had aldus als zijnde onontvankelijk moeten worden afgewezen door verwerende partij.

In ieder geval is het duidelijk dat verzoekende partij het voorafgaand georganiseerd administratief beroep niet op een deugdelijke wijze heeft uitgeput. Er is in dit opzicht dan ook niet voldaan aan ... artikel 4.8.11, §1, lid twee van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.
..."

Eerste tussenkomende partij voegt hieraan nog het volgende toe in haar laatste schriftelijke uiteenzetting:

“ ...

4. Met een thans neergelegd stuk poogt verzoekende partij alsnog aan te tonen dat een door de Raad van Bestuur aangeduide persoon de vereniging op een rechtsgeldige wijze heeft vertegenwoordigd bij het instellen van het administratief beroep.

5. Aan Uw Raad wordt uitdrukkelijk verzocht om na te gaan of de neergelegde volmacht volstaat om het nodige bewijs van rechtsgeldige neerlegging van het administratief beroep te leveren. Indien deze volmacht niet geldig of correct gedateerd zou zijn, is het in ieder geval duidelijk dat het administratief beroep destijds niet correct werd ingesteld en dat de procedure bij Uw Raad onontvankelijk is.

...”

2.

Verzoekende partij betwist de exceptie als volgt:

“ ...

Het kan onder geen beding betwist worden dat verzoekster de voor haar nadelige vergunningsbeslissing ... heeft bestreden door middel van het daartoe openstaande georganiseerd administratief beroep ...

Daar waar tussenkomende partij nu stelt "Luidens artikel 4.8.11, §1, lid 2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kan een beroep bij Uw Raad slechts op een ontvankelijke wijze worden ingesteld indien de indiener van het beroep een voor hem nadelige vergunningsbeslissing heeft bestreden middels het voorziene georganiseerd administratief beroep" en daarbij toevoegt "op een ontvankelijke wijze" gaat deze uit van een veel ruimere lezing van dit lid van dit artikel van de VCRO.

...

De kwestie van de ondertekening van een procedurestuk door een persoon is al meerdere keren ter sprake gekomen ...

In voorliggende zaak heeft de raad van bestuur beslist (bijlage 8) een beroepschrift in te dienen bij de deputatie tegen de in eerste aanleg door het CBS verleende stedenbouwkundige vergunning. Hierbij besliste diezelfde raad van bestuur: "De Raad van Bestuur machtigt ieder lid van de Raad van Bestuur en Personeelsleden Davy De Groote en Pieter Van den Brande waarbij een van hen afzonderlijk de stukken in de procedure kan ondertekenen". Op basis van artikel 5, sectie 5, §3 dat o.m. bepaalt "Bovendien kan de Raad van Bestuur of de persoon of personen bedoeld in vorig lid, een of meer gevolmachtigden, al dan niet bestuurslid of lid van de vereniging, aanstellen die de vereniging voor een welbepaalde rechtshandeling of specifieke reeks rechtshandelingen kan of kunnen vertegenwoordigen in rechte." heeft de raad van bestuur van verzoekster o.a. expliciet Davy De Groote aangesteld om voor de vereniging de hierboven geciteerde rechtshandeling te stellen.

Daarnaast blijkt dat ... "7. Beroep bij de deputatie van het Milieufront Omer Wattez" wel degelijk ondertekend is door de gevolmachtigde van verzoekster in tegenstelling tot wat tussenkomende partij beweert.

...”

Beoordeling door de Raad

1.

Eerste tussenkomende partij betwist de ontvankelijkheid van de vordering, op basis van de vaststelling dat verzoekende partij het georganiseerd administratief beroep bij verwerende partij tegen de vergunningsbeslissing in eerste aanleg van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Kruishoutem van 29 februari 2016 niet op rechtsgeldige wijze heeft uitgeput. Zij meent met name dat het beroepschrift niet werd ondertekend, dan wel werd ondertekend door een persoon die daartoe niet rechtsgeldig was gemachtigd, zodat het administratief beroep onontvankelijk was, waardoor ook voorliggende vordering onontvankelijk is.

2.

Artikel 4.8.11, §1 VCRO luidt (in de toepasselijke versie) als volgt:

*“§1. De beroepen bij de Raad kunnen door de volgende personen worden ingesteld: ...
4° procesbekwame verenigingen die optreden namens een groep wiens collectieve belangen door de vergunnings-...beslissing ... zijn bedreigd of geschaad, voor zover zij beschikken over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten;*

...

De persoon aan wie kan worden verweten dat hij een voor hem nadelige vergunningsbeslissing niet heeft bestreden door middel van het daartoe openstaande georganiseerd administratief beroep bij de deputatie, wordt geacht te hebben verzaakt aan zijn recht om zich tot de Raad te wenden.”

De decreetgever overweegt in de memorie van toelichting bij voormeld artikel (Parl. St., VI. Parl., 2008-2009, nr. 2011/1, blz. 220, nr. 624) het volgende:

“ ...

De belanghebbende aan wie kan worden verweten dat hij een voor hem nadelige vergunningsbeslissing niet heeft bestreden door middel van het daartoe openstaande georganiseerd administratief beroep bij de deputatie, wordt geacht te hebben verzaakt aan zijn recht om zich tot de Raad te wenden. Het onverschoonbaar niet-instellen van een administratief beroep strijdt immers met het zorgvuldigheidsbeginsel; de belanghebbende verwerkt daardoor het recht om nog verdere beroepsmogelijkheden uit te putten. Het past hier te verwijzen naar het feit dat een burger ook het recht verbeurt om zich tot de Raad van State te wenden, indien hij de georganiseerde administratieve beroepsmogelijkheid niet of niet correct uitput. Er dient verduidelijkt dat het vooropgestelde beginsel niet geldt in geval van overmacht; ... Het begrip “overmacht” dient ook hier te worden geïnterpreteerd in de gemeenrechtelijke betekenis; dat betekent dat er sprake moet zijn van een onoverkomelijke gebeurtenis waarop de verzoeker geen vat had en waardoor hij niet tijdig een administratief beroep kon instellen en dat de verzoeker al het mogelijke gedaan heeft om het voorval te vermijden zodanig dat het niet tijdig instellen van het administratief beroep niet mag te wijten zijn aan een fout in zijn hoofd.

...”

Om een ontvankelijk beroep tot vernietiging te kunnen instellen moet verzoekende partij kunnen aantonen dat zij het in (de artikelen 4.7.21 e.v. van) de VCRO georganiseerd administratief beroep regelmatig heeft uitgeput. Dit geldt ongeacht de vaststelling dat verwerende partij het administratief beroep van verzoekende partij onderzocht zonder de door eerste tussenkomende partij (in voorliggende procedure) aangehaalde onregelmatigheid van dit beroep te beoordelen. De rechtsgeldige uitputting van het georganiseerd administratief beroep raakt de openbare orde, zodat de door eerste tussenkomende partij betwiste naleving van de procedureregels van dit beroep (desnoods ambtshalve) dient te worden onderzocht. Het niet regelmatig uitputten van het georganiseerd administratief beroep zal daarbij leiden tot de onontvankelijkheid van het verzoek tot vernietiging.

3.

Artikel 4.7.21, §2, 5° VCRO luidt (in de toepasselijke versie) als volgt:

*“§2. Het beroep, vermeld in §1, kan door volgende belanghebbenden worden ingesteld:
3° procesbekwame verenigingen die optreden namens een groep wiens collectieve belangen door de bestreden beslissing zijn bedreigd of geschaad, voor zover zij beschikken over een duurzame en effectieve werking overeenkomstig de statuten; ...”*

De discussie tussen partijen betreft de vraag in hoeverre verzoekende partij de haar op basis van geciteerd artikel geboden beroepsmogelijkheid op ontvankelijke wijze heeft uitgeput, en met name of zij al dan niet een rechtsgeldig ondertekend beroepsschrift indiende.

4.

Op basis van het administratief dossier (inzonderheid stuk 7) blijkt dat verzoekende partij op 31 maart 2016 een door de heer Davey De Groote ondertekend beroepsschrift indiende bij verwerende partij. In die optiek mist het argument van eerste tussenkomende partij dat het administratief beroepsschrift op het eerste gezicht niet is ondertekend feitelijke grondslag.

Op basis van de procedurestukken (inzonderheid de beslissing van de raad van bestuur van verzoekende partij van 9 maart 2016, zoals gevoegd bij haar wederantwoordnota) blijkt tevens dat het betreffende beroepsschrift werd ondertekend door een daartoe rechtsgeldig (conform de statuten) door de raad van bestuur gemachtigde persoon. Verzoekende partij besliste daarin met name (tijdig) om administratief beroep in te stellen bij verwerende partij, in het kader waarvan “*de Raad van Bestuur ieder lid van de Raad van Bestuur en Personeelsleden Davy De Groote en Pieter Van den Brande machtigt, waarbij één van hen afzonderlijk de stukken in de procedure kan ondertekenen*”.

Eerste tussenkomende partij toont niet aan dat de machtiging van de heer De Groote om het beroepsschrift te ondertekenen ongeldig was. Artikel 5, sectie 5 van de statuten van verzoekende partij inzake “*Externe vertegenwoordigingsmacht*” luidt (op het ogenblik van het indienen van het administratief beroep) als volgt:

‘§1 De Raad van Bestuur vertegenwoordigt als zodanig de vereniging in alle handelingen in en buiten rechte. Zij kan ook een raadsman aanstellen om haar te vertegenwoordigen of bij te staan.

§2 Onverminderd de algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid van de Raad van Bestuur, aanvaardt de Raad van Bestuur dat de vereniging ook via een of meer van haar bestuurders, waarvan één als voorzitter, ondervoorzitter, secretaris of penningmeester, kan vertegenwoordigd worden in of buiten rechte.

§3 Bovendien kan de Raad van Bestuur of de persoon of personen bedoeld in vorig lid, een of meer gevolmachtigden, al dan niet bestuurslid of lid van de vereniging, aanstellen die de vereniging voor een welbepaalde rechtshandeling of specifieke reeks rechtshandelingen kan of kunnen vertegenwoordigen in rechte. Deze gevolmachtigden verbinden de vereniging binnen de perken van hun verleende opdracht of volmacht; dit geldt op tegenwerpelijke wijze tegenover derden mits wettelijke bekendmaking van deze beslissing tot aanstelling.

...’

Eerste tussenkomende partij toont niet aan dat voormelde bepalingen inzake de vertegenwoordiging van verzoekende partij (als vereniging zonder winstoogmerk) niet conform zijn met de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de stichtingen en de Europese politieke partijen, waarvan artikel 13, lid 4 luidt als volgt:

‘De bevoegdheid om de vereniging in en buiten rechte te vertegenwoordigen, kan evenwel op de wijze bepaald in de statuten worden opgedragen aan één of meer personen, al dan niet

bestuurder of lid die ofwel alleen, ofwel gezamenlijk, ofwel als college optreden. Deze beslissing is tegenwerpbaar aan derden onder de voorwaarden bepaald in artikel 26novies, §3.'

De exceptie van eerste tussenkomende partij wordt verworpen.

5.

Uit het dossier blijkt dat de vordering voor het overige tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden hieromtrent geen andere excepties opgeworpen.

Het verzoek tot vernietiging is ontvankelijk.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

Verzoekende partij roept de schending in van de artikelen 4, 5, 6 en 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (hierna: DIWB) iuncto de schending van de artikelen 4 en 7 van Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's (hierna: Overstromingsrichtlijn), de schending van de artikelen 2/1, 3, 4, 5 en 7 van het besluit van 20 juli 2006 van de Vlaamse regering tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 DIWB (hierna: Watertoetsbesluit), de schending van artikel 1.2.1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna: DABM), de schending van de artikelen 1.1.4, 4.3.1 en 4.7.21, §1 VCRO, de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, en de schending van de beginselen van behoorlijk bestuur, inzonderheid de materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel, het formeel motiveringsbeginsel en het preventiebeginsel.

Zij licht het middel toe als volgt:

"...

Doordat de deputatie, hoewel ze wel melding maakt van de ligging in mogelijk overstromingsgevoelig gebied, ze verder in haar besluit geen rekening houdt met dit watersysteemkenmerk maar ze hier toch zomaar bebouwing toestaat,

en doordat verweerster in het beschikkend gedeelte aanhaalt: "- de nodige maatregelen moeten worden genomen zodat de geplande werken niet leiden tot bijkomende wateroverlast voor de aanpalende eigendommen;" hetgeen een vrijblijvende vergunningsvoorwaarde is die op geen enkele wijze concreet kan afgetoetst worden,

en doordat er geen wateradvies gevraagd werd aan de gemeente hoewel hierop gewezen werd in het advies van de provinciale dienst integraal waterbeleid,

en doordat verweerster geenszins een toetsing maakt aan de relevante doelstellingen en beginselen van het DIWB ondanks de ligging midden in overstromingsgevoelig gebied,

en doordat er in het bestreden besluit geen toetsing aan de relevante stukken van de waterbeheerplannen heeft uitgevoerd,

en doordat de ruimte voor water die verloren gaat met voorliggend besluit zonder de minste compensatie verdwijnt,

en doordat de Deputatie op geen enkele wijze de watergebonden functies van de overstromingsgevoelige gebieden in afweging neemt bij de toets van de goede ruimtelijke ordening.

Terwijl de vergunning- en wateradviesverlener het aangevraagde dienen te toetsen aan de relevante doelstellingen en beginselen van het DIWB en de Overstromingsrichtlijn en aan de relevante bepalingen van de vastgestelde waterbeheerplannen,

en terwijl de doelstellingen van het DABM geïntegreerd dienen te worden bij het uitvoeren van het beleid van het Vlaams Gewest op andere gebieden, en één van die doelstellingen gericht is op de bescherming van ecosystemen die van belang zijn voor bepaalde aspecten van het menselijk leven (waaronder de bescherming van het menselijk woonmilieu tegen wateroverlast o.a. door de van nature overstroombare ecosystemen te vrijwaren van ophoging/nivellering/bebouwing),

en terwijl de doelstellingen van de VCRO o.a. gericht zijn op de behoeften voor de toekomstige generaties, die wellicht ten gevolge van de klimaatverandering te maken krijgen met meer, hogere en intensere overstromingen en de toekomstige generaties hierdoor een grotere behoefte aan overstromingsruimte zullen hebben; en terwijl die doelstelling van de VCRO vereist dat de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar worden afgewogen.

Toelichting

→ Kenmerken van het watersysteem

Het projectgebied ligt quasi integraal in mogelijk overstromingsgevoelig gebied ..., meer bepaald in de laagvlakte gevormd door de waterloop van derde categorie met code O777. Deze overstromingsgevoelige zone is de grootste overstromingsgevoelige oppervlakte van deze waterloop. Verder langsheen de waterloop zijn ... de overstromingsgevoelige zones beperkter in oppervlakten.

...

→ Motivering in de bestreden beslissing en het verslag van de PSA:

Zowel in het advies van de PSA als in de bestreden beslissing staat er onder de rubriek "watertoets" aangegeven ...

Daar aan voorafgaand hadden beiden (deputatie en PSA) de elementen m.b.t. de watertoets uit het beroepschrift van verzoekster als volgt samengevat ...

...

→ Geen compenserende maatregelen

In het bestreden besluit heeft verweerster het over compenserende maatregelen. Deze hebben betrekking op volgende: "De overloop van de hemelwaterputten, alsook het hemelwater afkomstig van de nieuwe verharding (1.814 m²), wordt aangesloten op een open vijver met een infiltratieoppervlakte van 256 m² en een buffervolume van 275 m³."

Het behoud en de bescherming van de watersysteemkenmerken en daarmee geassocieerde elementen (reliëf, overstromingsruimte, terrestrische ecosystemen, ..) in dit overstromingsgevoelig gebied is een van dé kernpunten.

Het gebied in kwestie wordt niet enkel overstroomd door het regenwater dat op de te bebouwen grond valt, maar door al het water van de hoger gelegen gronden dat bij hevige regenval samenkomt op de laagst gelegen delen in het landschap, zoals dat hier het geval is.

De vergunningaanvrager en –verlener gaan er vanuit dat met de opvang van het regenwater op de betrokken locatie er sprake is van compensatie.

Het probleem is echter, dat het overstromende water dat door bebouwing van de gronden met twee stallen en mestsilo, hier niet meer kan staan, elders een weg zal zoeken en voor meer wateroverlastproblemen stroomafwaarts kan zorgen.

Mocht al het neervallende regenwater ter plekke blijven zou er nooit sprake zijn van overstromingen of de daarmee gepaard gaande wateroverlast. Op de laagste punten in het landschap komt het teveel aan regenwater samen in de overstromingsgevoelige gebieden, dat is een natuurlijk proces. Om wateroverlast te vermijden is het daarom vereist dat dit teveel aan water voldoende ruimte krijgt, m.n. in de overstromingsgevoelige gebieden. Wateroverlast ontstaat pas wanneer er gebouwd wordt op die ruimte die water van nature inneemt, m.n. als er gebouwd wordt in overstromingsgevoelige gebieden, hierdoor kunnen die gebouwen water binnen krijgen. En wateroverlast wordt erger o.a. doordat door ophoging en bebouwing van een overstromingsgevoelig gebied er overstromingsruimte en –volume verloren gaat. Hierdoor moet het water dat hier vroeger kon staan, elders zijn weg zoeken. De druk op andere stroomafwaarts gelegen gebieden wordt daardoor groter; het water komt daar hoger te staan bij een volgende overstroming.

Met/bij voorliggend project treft men enkel een maatregel voor opvang en buffering van regenwater dat hier ter plekke neervalt, maar men heeft geen oog voor het verlies aan overstromingsruimte en –volume door hier een groot gebouw en aanhorigheden (waaronder een mestsilo) neer te planten in dit overstromingsgevoelig gebied.

→ Bepalingen van de watertoets volgens het DIWB en watertoetsbesluit

...

Het is derhalve zeer belangrijk om mogelijke schadelijke effecten of gevolgen van een te nemen beslissing zorgvuldig en degelijk in beeld te brengen om preventief te kunnen optreden in plaats van later geconfronteerd te worden met de negatieve gevolgen van dergelijke beslissingen.

Artikel 8, §2 lid 2 van het DIWB voorziet in een uitdrukkelijke motiveringsplicht van de beslissingen genomen volgens §1.

Er dient een volwaardig onderzoek uitgevoerd te worden door de vergunningverlenende overheid en door de beroepsinstantie naar die mogelijke schadelijke effecten zoals voorgeschreven door artikel 8 §1 plus §2 tweede lid, van het DIWB.

Art. 8 §1 van het DIWB haalt drie (mogelijke) gevallen van schadelijk effect aan 1) in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van hemelwater of 2) de vermindering van ruimte voor het watersysteem of 3) een schadelijk effect op de kwantitatieve toestand van het grondwater. Met de formulering uit art. 8 § 1 geeft men aan dat er buiten deze drie gevallen meerdere gevallen van schadelijke effecten mogelijk zijn.

Maar wat hier vooral relevant is, is de vermindering van ruimte voor het watersysteem, meer bepaald gaat een serieus stuk van de overstromingsgevoelige zone van de waterloop O777 verloren. En artikel 8 van het DIWB bepaalt daaromtrent: “(..) dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van (..) de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd(..)”. De opvang van regenwaterwater kan onmogelijk het verlies aan oppervlakte van een overstromingsgevoelige zone compenseren.

In art. 3, §2, 17° wordt een definitie van schadelijk effect gegeven: “ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit; ...”

Conform art. 3, §2, 16° omvat een 'watersysteem': "een samenhangend en functioneel geheel van oppervlaktewater, grondwater, waterbodems en oevers, met inbegrip van de daarin voorkomende levensgemeenschappen en alle bijbehorende fysische, chemische en biologische processen, en de daarbij behorende technische infrastructuur".

...
Aangezien valleigebieden/overstromingsgevoelige gebieden ... geregeld onder water komen te staan, meer bepaald bij overstromingen, maken de valleigebieden / overstromingsgevoelige gebieden deel uit van het watersysteem.

Het project is gelegen midden in de vallei/overstromingsgevoelige zone van de waterloop O777.

Artikel 8 §2, lid 2 van het DIWB bepaalt dat de overheid haar beslissing over een vergunning in elk geval aan de relevante beginselen en doelstellingen van het integraal waterbeleid moet toetsen.

→ Toetsing aan de doelstellingen en beginselen van het DIWB

Zowel in het verslag van de PSA als in het bestreden besluit staat er: "... De aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 DIWB ...".

Uit geen enkel concreet element blijkt echter dat die toetsing aan de doelstellingen van artikel 5 van het DIWB daadwerkelijk gebeurd is. Deze paragraaf lijkt niets meer dan een stijlclausule.

Volgens art. 5, 4° van het DIWB is een van de - voor voorliggend project relevante - doelstellingen: "het voorkomen van de verdere achteruitgang van aquatische ecosystemen, van rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen en van waterrijke gebieden, onder meer door: a) het zoveel mogelijk behouden en herstellen van de natuurlijke werking van watersystemen; b) het ongedaan maken of het beperken van het schadelijk effect van versnippering die is ontstaan door niet-natuurlijke elementen in en langs oppervlaktewaterlichamen; (...)".

De verdere achteruitgang van de natuurlijke werking in de overstromingsgevoelige zone van waterloop O777 wordt hier niet voorkomen, integendeel zelfs. Het kan niet ontkend worden dat we ons in een waterrijk gebied bevinden, i.c. een overstromingsgevoelige zone. Dit zijn de laagst gelegen gebieden in het landschap waar tijdens de nattere (periodes) veel meer water samenkomt in vergelijking met de hoogste punten in het landschap waar het water eigenlijk van af en weg stroomt.

Daarnaast houdt de deputatie helemaal geen rekening met de subdoelstelling "het ongedaan maken of het beperken van het schadelijk effect van versnippering die is ontstaan door niet-natuurlijke elementen in en langs oppervlaktewaterlichamen" hoewel middenin een overstromingsgevoelige zone kan bebouwd en/of verhard worden. Hierdoor wordt de overstromingsgevoelige zone ten noorden van dit bouwproject afgescheiden van de overstromingsgevoelige zone ten zuiden ervan, waardoor deze overstromingsgevoelige zone versnipperd wordt.

Artikel 5, 6° van het DIWB bepaalt als doel: "6° het terugdringen van overstromingsrisico's en het risico op waterschaarste door: ... c) zoveel mogelijk ruimte te bieden aan water, waarbij het waterbergend vermogen van overstromingsgevoelige gebieden zo veel als mogelijk gevrijwaard wordt en watergebonden functies van de oeverzones en overstromingsgebieden worden behouden en waar nodig hersteld; d) de negatieve gevolgen die overstromingen buiten de afgebakende overstromingsgebieden met zich meebrengen voor de gezondheid van de mens, het milieu, het cultureel erfgoed, de economische bedrijvigheid en de vergunde of vergund geachte gebouwen en infrastructuur, te beperken;"

... Door een deel van de overstromingsgevoelige zone te laten verdwijnen onder ophogingen, een toegangsweg, bebouwingen en verhardingen heeft de deputatie geen rekening gehouden met de subdoelstelling om zoveel mogelijk ruimte te bieden aan ruimte.

Daarnaast negeert de deputatie de negatieve gevolgen van haar besluit, m.n. de gevolgen die de overstromingen zullen hebben door het verlies aan overstroombare ruimte, voor andere mensen die verder stroomafwaarts langsheen de waterloop O777 en de waterlopen waarin deze uitmondt (o.a. de Zoubeek), wonen. Doordat het overstromingswater hier niet meer zal kunnen staan na ophoging plus bebouwing van een deel van het terrein, zal het water elders zijn weg zoeken en elders wateroverlast kunnen veroorzaken.

De 9e doelstelling luidt: "9° de integrale afweging van de diverse functies binnen een watersysteem, evenals het onderling verband tussen de verschillende functies van het watersysteem;"

Nergens is in het betwiste besluit enige bepaling terug te vinden die getuigt van een afweging van de verschillende watersysteemfuncties. Eén van die watersysteemfuncties is de overstromingsfunctie. Van een integrale afweging van de verschillende functies is hier geen sprake.

Door geen toetsing uit te voeren aan alle andere hogergenoemde (sub)doelstellingen wordt hiermee de formele motiveringsplicht geschonden ...

Deze bepalingen vereisen ook een afdoende motivering. Dat betekent dat de beslissing voldoende door de motivering moet worden gedragen. De deputatie maakt er zich in voorliggend geval gemakkelijk vanaf door te stellen: "(..)De aangevraagde werken worden mits de voorgestelde compenserende maatregelen niet van die aard bevonden dat ze het watersysteem of de waterhuishouding in de omgeving in het gedrang brengen. De doelstellingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid worden niet geschaad (..)"

De door de vergunningsaanvrager en door verweerster aanvaarde "voorgestelde compenserende maatregelen" slaan op de opvang/infiltratie van hemelwater in een "open vijver met infiltratieoppervlakte" maar geenszins op een compensatie van het verlies van ruimte voor het watersysteem, i.c. het verlies van overstromingsgevoelige ruimte.

We gaan verder na welke beginselen van het DIWB relevant zijn voor het aangevraagde.

Het eerste beginsel (art. 6, 1° van het DIWB) luidt: 1° het standstillbeginsel, op grond waarvan moet worden voorkomen dat de toestand van watersystemen verslechtert;

Van een standstill is geen sprake doordat een deel van de vallei van waterloop O777 verloren gaat.

Het tweede beginsel van het DIWB luidt: "2° het preventiebeginsel, op grond waarvan moet worden opgetreden om schadelijke effecten te voorkomen, veeleer dan die achteraf te moeten herstellen;"

Ondanks dat verweerster goed weet dat we ons centraal in de bedding van de waterloop O777 bevinden, en ze zelf aanhaalt "Het terrein (..) is wel gelegen in mogelijk overstromingsgevoelig gebied.", doet de deputatie niets met die vaststelling, laat staan dat ze nadenkt hoe ze de schadelijke effecten van het aangevraagde aan dit gebied preventief kan aanpakken, door er bvb. voor te zorgen dat er geen overstromingsruimte en -volume verloren gaat (hetgeen met voorliggende vergunning echter wel gebeurt) door een passende compensatie als vergunningsvoorwaarde op te leggen.

Het derde beginsel van het DIWB stipuleert: “3° het bronbeginsel, op grond waarvan preventieve maatregelen aan de bron worden genomen;”

Een van de (rechtstreekse) oorzaken van wateroverlast is het bouwen in een overstromingsgevoelig gebied. Hier zitten we midden in een overstromingsgevoelige zone. Maar verweerster doet niets meer dan haar verantwoordelijkheid door te schuiven naar de vergunningsaanvrager, waar ze als voorwaarde oplegt dat “de nodige maatregelen moeten worden genomen zodat de geplande werken niet leiden tot bijkomende wateroverlast voor de aanpalende eigendommen; “ hetgeen geen garantie biedt dat er daadwerkelijk iets concreets ondernomen wordt door de vergunningsaanvrager op dat vlak.

In de Memorie van Toelichting bij het DIWB staat over dit beginsel: “(..) Dit beginsel is zelfverklarend in samenhang met het preventiebeginsel, in die zin dat preventieve maatregelen om schadelijke effecten te voorkomen, moeten worden genomen daar waar ze ontstaan in de plaats van daar waar deze effecten zich manifesteren.(..)”

Het schadelijk effect “wateroverlast” ontstaat op de plaats waar er gebouwd wordt in een zone die gevoelig is voor overstromingen. Verweerster en de adviesverleners doen echter niets meer dan akkoord te gaan met de voorgestelde opvang van regenwater maar denken niet na over de gevolgen van te bouwen in een overstromingsgevoelige zone, zowel voor de betrokken stallen als voor de gebouwen verder stroomafwaarts. In de besluitvorming hier wordt helemaal niet nagedacht over wat de gevolgen zijn als deze stallen voor 6000 biggen overstroomd. En daarbij denkt men evenmin na over de gevolgen van de klimaatverandering op de overstromingsfrequentie en –intensiteit.

Daarnaast zorgt ophoging en bebouwing van voorliggende site voor nog meer wateroverlast elders; immers het volume aan overstromende water dat hier niet meer zal kunnen staat door ophoging en bebouwing (bvb. indien de gebouwen waterdicht afgesloten worden) van de site zal elders zijn weg zoeken. De bebouwing en ophoging van de site hier is de “bron” van waterellende elders. Hier geen rekening mee houden is aldus een manifeste schending van dit beginsel door de advies- en vergunningverleners.

Ook met het vierde beginsel, m.n. “4° het voorzorgsbeginsel, op grond waarvan het treffen van maatregelen ter voorkoming van schadelijke effecten niet moet worden uitgesteld omdat na afweging het bestaan van een oorzakelijk verband tussen het handelen of nalaten en de gevolgen ervan niet volledig door wetenschappelijk onderzoek is aangetoond;” werd geen rekening gehouden. De deputatie treft geen maatregelen om de schadelijke effecten ten gevolge van (heviger wordende) overstromingen te voorkomen.

Het vijfde beginsel luidt: “5° het “de vervuiler betaalt”-beginsel, op grond waarvan de kosten voor maatregelen ter voorkoming, vermindering en bestrijding van schadelijke effecten en de kosten voor het herstellen van deze schade voor rekening zijn van de veroorzaker;”.

Maatregelen om schadelijke effecten (i.c. meer wateroverlast) te voorkomen, worden door voorliggend besluit geenszins getroffen. De advies- en vergunningverleners stellen op geen enkel moment de vraag wat de vergunningsaanvrager dient bij te dragen indien diens project wateroverlast elders veroorzaakt door de hier afgenomen ruimte voor (het) water(systeem).

...

Het 7e beginsel luidt: “7° het herstelbeginsel, op grond waarvan bij schadelijke effecten deze voorzover mogelijk daadwerkelijk worden hersteld tot de van toepassing zijnde referentieniveaus;”.

In de Memorie van Toelichting staat over dit beginsel: “(..) om te voorkomen dat de kwaliteit van de watersystemen verder achteruitgaat en er voor te zorgen dat de doelstellingen uit artikel 5 worden behaald, is het noodzakelijk om de schadelijke effecten die ondanks alle

inspanningen niet konden worden voorkomen, daadwerkelijk te beperken, en indien dat niet kan, waar mogelijk te herstellen. (..)"

Ook dit beginsel wordt niet in rekening gebracht door de adviesverleners en verwerende partij. Niemand stelt zich de vraag wat er dient te gebeuren bij het optreden van schade i.p.v. schadelijke effecten achteraf te herstellen conform dit beginsel. Men gaat daarentegen nieuwe schadelijke effecten genereren met voorliggend besluit.

Het negende beginsel luidt als volgt: "9° het beginsel van hoog beschermingsniveau, op grond waarvan een zo hoog mogelijk beschermingsniveau wordt nagestreefd van de aquatische ecosystemen, met inbegrip van de rechtstreeks afhankelijke terrestrische ecosystemen en waterrijke gebieden, zonder evenwel het multifunctionele gebruik van de watersystemen uit het oog te verliezen;"

Met het streven naar een zo hoog mogelijk beschermingsniveau van de overstromingsgevoelige zone wordt in het bestreden besluit geen rekening gehouden.

In de Memorie van Toelichting staat bij dit beginsel: "(..) het streven naar een hoog beschermingsniveau wordt gekoppeld aan de ecosysteemkwaliteit van zowel waterlopen en de daarvan afhankelijke terrestrische ecosystemen als de waterrijke gebieden in het algemeen. De absolute ondergrens van dit beschermingsniveau wordt gevormd door het standstillbeginsel. De toepassing van dit beginsel impliceert ook dat andere (menselijke) gebruiksfuncties van watersystemen, zoals transport, opvang en afvoer van verontreinigde stoffen, recreatie of watervoorziening, zoveel als mogelijk worden afgestemd op de ecologische eigenschappen en dus ook op het natuurlijk functioneren van watersystemen en de daarbij betrokken terrestrische ecosystemen en waterrijke gebieden. Alhoewel het evident is dat bij het vaststellen en uitvoeren van het integraal waterbeleid het multifunctioneel gebruik van watersystemen voor ogen wordt gehouden (artikel 4), wordt het gepast geacht om dit in dit verband expliciet te bevestigen. (..)"

Het natuurlijk functioneren van het watersysteem hier (i.c. natuurlijk overstromen) wordt hier verhinderd door dit project temidden een overstromingsgevoelige zone.

Het tiende beginsel is al volgt geformuleerd: "10° het beginsel dat het watersysteem een van de ordenende principes is in de ruimtelijke ordening;"

De beslissing over voorliggende stedenbouwkundige vergunningsaanvraag vormt een der elementen van de ruimtelijke ordening. Bij de beoordeling van de ruimtelijke aspecten van het aangevraagde heeft de deputatie helemaal geen rekening gehouden met het feit dat we ons hier midden in de overstromingsgevoelige zone van de waterloop O777 bevinden. Uit niets blijkt dat het feit dat we ons op het laagste punt van de ruime omgeving bevinden, meegespeeld heeft in de afweging. De vergunningverleners maken er zich gemakkelijk van af door enkel maar te vermelden dat het terrein overstromingsgevoelig is en daar verder niets mee te doen.

Het elfde beginsel stipuleert: "11° het beginsel van de evaluatie ex ante, op grond waarvan een voorafgaande, systematische en grondige evaluatie van de gevolgen van het integraal waterbeleid op het milieu, het economische en sociale aspect en voor de samenleving, en voor de uitvoerende en handhavende instanties wordt uitgevoerd;"

Een grondige evaluatie heeft de deputatie allerm minst uitgevoerd, ze heeft enkel nagegaan of er een overlap is met de kaart van de Overstromingsgevoelige gebieden. De problematiek van de klimaatverandering indachtig, zou ieder zorgvuldig handelend persoon toch een grondiger onderzoek uitvoeren bij voorliggend groot project.

Beginsel nr. 12 luidt: “12° het solidariteitsbeginsel, op grond waarvan onder meer geen maatregelen worden genomen die door hun omvang en gevolgen leiden tot een aanzienlijke toename van het overstromingsrisico in stroomopwaarts of stroomafwaarts gelegen andere gebieden in hetzelfde stroomgebied, bekken of deelbekken, tenzij die maatregelen gecoördineerd werden en door de betrokken lidstaten, gewesten of andere beheerders een overeengekomen oplossing bereikt werd.”

Ook met dit beginsel hielden de advies- en vergunningverleners geen rekening. Met het vergunde gaat een substantiële hoeveelheid overstroombare ruimte (ca. 4.592 m² staloppervlakte + 1.814 m² voor verharding + 153m² voor de meststilo) verloren, zonder dat verweerster stilstaat bij de gevolgen van die beslissing. Immers, water dat hier niet meer kan staan, zal elders zijn weg zoeken en de negatieve gevolgen (wateroverlast) voor de omliggende gebieden zullen des te erger worden. Dit besluit getuigt geenszins van enige solidariteit met andere bewoners langsheen de waterloop O777 en de Zoubeek verder stroomafwaarts.

Samengevat hebben de adviesverleners en de deputatie geen toetsing uitgevoerd aan de relevante beginselen van het DIWB.

Alle hoger vermelde doelstellingen en beginselen zijn één voor één relevant voor voorliggend project. Toch spelen ze op geen enkel ogenblik mee in de besluitvorming van het betwiste besluit, hoewel het DIWB voorschrijft dat dit diende te gebeuren.

Hiermee hebben de adviesverleners en de Deputatie ook gehandeld in strijd met de algemene doelstelling van het DIWB, zoals verwoord in artikel 4: “Integraal waterbeleid is het beleid gericht op het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheren en herstellen van watersystemen met het oog op het bereiken van de randvoorwaarden die nodig zijn voor het behoud van dit watersysteem als zodanig, en met het oog op het multifunctionele gebruik, waarbij de behoeften van de huidige en komende generaties in rekening wordt gebracht.”

Conclusie is dat noch onder de rubriek “watertoets” van het bestreden besluit, noch in een der adviezen wordt een toetsing uitgevoerd aan een der beginselen en doelstellingen van het DIWB.

...

→ De overige bepalingen van het watertoetsbesluit

Artikel 2/1 van het watertoetsbesluit herhaalt en verduidelijkt de decretale verplichtingen van artikel 8§1 eerste lid van het DIWB ...

De adviesverleners en verweerster hielden geen rekening met de gevolgen van de aard en omvang van de vergunningsplichtige activiteiten op het watersysteem zoals bij aanvang van dit artikel bepaald, laat staan dat ze met de rest van de bepalingen rekening hield. Nochtans gaat er een overstromingsgevoelig gebied verloren.

Ook met de bepaling “als dat niet mogelijk is, legt ze herstelmaatregelen op of, bij (...) vermindering van ruimte voor het watersysteem, compensatiemaatregelen” is geenszins rekening gehouden. Hoewel hier een aanzienlijk hoeveelheid overstromingsruimte verloren gaat, wordt dit op generlei wijze gecompenseerd. De compensatiemaatregel waarvan sprake is louter gericht op de opvang/infiltratie van hemelwater.

...

Artikel 3 van het watertoetsbesluit luidt ...

...

Voorliggend project ligt integraal in mogelijk overstromingsgevoelig gebied ...

...

Ondanks die vaststellingen door verweerster is er geen wateradvies gevraagd aan het (de bevoegde dienst van het) gemeentebestuur. ... Artikel 3, §2 bepaalt daarenboven dat het

wateradvies moet gevraagd worden. Hierdoor is de schending van artikel 3 van het watertoetsbesluit een feit. Hierdoor heeft verweerster tevens onzorgvuldig gehandeld.

Artikelen 4 en 7 van het watertoetsbesluit luiden ...

...

Zoals uit dit artikel 7 kan afgeleid worden, kan zo'n deugdelijk wateradvies een schat van informatie bevatten, die de vergunningverlener kan helpen hoe hij/zij moet omgaan met het feit dat de aanvraag gelegen is een overstromingsgevoelig gebied. Artikel 4 herhaalt/verduidelijkt nog eens de bepaling van het DIWB dat een verlies aan overstromingsruimte gecompenseerd dient te worden.

..."

Zij voegt hieraan in haar wederantwoordnota nog het volgende toe:

" ...

1. Tussenkomen de partij geeft een eigen vrije invulling/interpretatie aan de geciteerde e-mail. Een interpretatie/invulling dewelke evenwel geen betrekking heeft op voorliggende procedure.

... heeft uiteraard betrekking op de milieuvergunning gelet op de hierboven geciteerde conclusie uit die mail.

De in het eerste middel aangehaalde schendingen en de daarmee gepaard gaande milieuproblemen zijn wel degelijk problematisch en verzoekster heeft daaromtrent nooit andersluidend gecommuniceerd.

2. Zoals in het verzoekschrift aangehaald hebben de maatregelen louter betrekking op het opvangen van hemelwater.

Dit behelst een ander aspect dan het compenseren van het verlies aan overstroombare oppervlakte en ruimte.

De decreetgever heeft dit ook als twee afzonderlijke, onderscheiden zaken gezien. Zo staat er in artikel 8 §1 van het DIWB ...

Dat het om twee verschillende zaken gaat (opvang van hemelwater versus compensatie van ruimte voor water) kwam ook al bod in de rechtspraak ...

Ook in voorliggende zaak heeft verweerster geen aandacht aan de vermindering van de ruimte voor het watersysteem als gevolg van het aangevraagde.

Als de gronden hier overstroomd is dat in hoofdzake ten gevolge van overstromingen van hoger gelegen gronden en vanuit de naast gelegen waterloop. De opvang van het hemelwater dat op de daken en de verharding valt van het aangevraagde project zal die overstroming niet kunnen verhinderen.

3. Vooreerst tonen we foto's van het terrein waarop te zien is dat zelfs na een korte regenbui op 9 maart 2017 er al water blijft staan (bijlage 9)

Op basis daarvan is vastgesteld dat de zin van verwerende partij "Aangezien de bouwplaats is gelegen op een helling, weet elk normaal en redelijk persoon dat hier geen staand water (kan) zijn" fout is, er blijft immers wel degelijk water staan op dit terrein.

Aangezien de verwerende partij ook beweert dat het terrein hellend zou zijn, hebben we er de officiële hellingenkaart' bijgehaald (bijlage 10). Hierop is te zien dat het deel van de in voorliggende zaak betrokken percelen, dat het dichtst bij de straat ligt, alwaar dus de stallen zouden opgetrokken worden, voor het grootste deel in de volgende categorie zit: hellingen

kleiner dan 0,5%. Een kleiner deel en het deel verder weg van de Dertienveldekenweg zit in de categorie: hellingen van 0,5 tot 5%. Werpen we een blik verder in oostelijke richting (in de richting waaruit de Zoubeek komt gestroomd) dan zitten de meeste gronden in die laatstgenoemde categorie. Nog iets verder naar het oosten komen we in de categorie hellingen van 5 tot 10% en een deel zit in de categorie heffingen groter dan 10%.

Hiermee is aangetoond dat voorliggend project zich op een quasi niet hellend gedeelte bevindt en dat de gronden die afstromen naar voorliggende projectzone tot sterk (>10%) hellend zijn.

De stelling die verwerende partij opbouwt op pagina's 3 en 4 is zelfs fundamenteel fout en gaan in tegen de fysisch-geografische wetmatigheden.

Daar gelaten deze discussie, dient opgemerkt dat de elementen die verweerster nu aanhaalt geen motieven zijn van het bestreden (besluit). Uit niets blijkt dat verweerster die motieven zou gebruikt hebben om daaruit te concluderen dat ze geen rekening diende te houden met de overstromingsgevoeligheid van de gronden.

4. Op basis van foute interpretaties en conclusies die we hebben weerlegd onder punt 3, concludeert verweerster verder dat er geen overstromingsruimte afgenomen wordt met voorliggend project.

Verweerster spreekt dus niet alleen de heffingenkaart (bijlage 10) tegen, maar ook de overstromingskaarten. Hoe dan ook blijft voorliggend gebied overstromingsgevoelig.

Het voldoen aan wettelijke verplichting m.b.t. hergebruik, infiltratie en buffering van hemelwater heeft geen uitstaan met het verlies aan overstroombare ruimte ...

...

Ook hier kunnen we aanhalen dat de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2013 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater (waar verweerster en tussenkomende partijen naar verwijzen), steeds moeten worden nageleefd. In de watertoets in het hier betwiste besluit diende echter concreet te worden beoordeeld wat het schadelijke effect kan zijn bij een overstroming en of dat mogelijke schadelijk effect kan worden voorkomen of beperkt door het opleggen van bijkomende voorwaarden.

...

6. Los van de vraag of het algemene advies van de gemeentelijk stedenbouwkundige ambtenaar als een wateradvies kan beschouwd worden dient opgemerkt dat dit advies niet voldoet aan artikel 7 van het watertoetsbesluit dat bepaalt welke concrete onderdelen er in een wateradvies dienen te staan.

...

8. We zien geen grond om in te gaan op de vraag om toepassing te maken van de bestuurlijke lus, gelet op de ernstige tekortkomingen van het bestreden besluit.

...

2.

Verwerende partij betwist het middel als volgt:

“ ...

Verzoekende partij stelt in haar eerste middel in essentie dat de deputatie een foute, minstens onvolledige watertoets maakte.

Verzoekende partij gaat bij de onderbouwing van haar middel uit van de vaststelling dat de aanvraag in een mogelijk overstromingsgevoelig gebied is gelegen en koppelt daaraan dat door de bouw van de loodsen er overstromingsgebied, i.e. waterbergingsruimte, verloren gaat waardoor de druk op lager gelegen overstromingsgebied vergroot.

Volgens verzoekende partij wordt dit door de deputatie miskend, minstens worden er geen passende compenserende maatregelen voor opgelegd.

Uw Raad zal willen vaststellen dat verzoekende partij verkeerde veronderstellingen maakt, aangezien zij zich baseert op foute feitelijke gegevens.

De bouwplaats is inderdaad volgens de watertoetskaarten gelegen in een mogelijk overstromingsgevoelig gebied.

Echter, zoals de verzoekende partij zelf aanduidt, is de bouwplaats ook gelegen op een helling, maar niet, zoals verzoekende partij veronderstelt, op het laagst gelegen punt van deze helling.

Dit is eenvoudig vast te stellen bij een bezoek ter plaatse, door een blik op google streetview, of op een reliëfkaart:

...

De hoogtelijnen lopen in een normale lijn door over de bouwplaats ... van hoog (Zuidoost) naar laag (Noordwest).

Aangezien de bouwplaats is gelegen op een helling, weet elk normaal en redelijk persoon dat hier kan geen staand water zijn, en dan ook geen overstromingsruimte kan afgenomen worden zoals verzoekende partij beweert.

Vooruitkijkend naar een mogelijke opmerking van verzoekende partij kan worden verduidelijkt waarom dit gebied dan wel als mogelijk overstromingsgevoelig is aangeduid.

De inkleuring van de watertoetskaarten is grotendeels gebeurd door een computerprogramma dat met een bepaalde set algoritmes overstromingsrisico's veronderstelt (dus niet op basis van vaststellingen ter plaatse). Onderhavige zone is aangeduid net omwille van de hellingsgraad gecombineerd met (opnieuw volgens computermodel) minder infiltratiegevoelige grond.

Dit is zeer duidelijk te zien als men op de gis-applicatie gelijktijdig de kaarten 'infiltratiegevoelig gebied' (bruingrijs) en 'overstromingsgevoelig gebied' (blauw) aanduidt. Beide gebieden passen 1 op 1.

...

Hierbij wordt de algemene veronderstelling gemaakt dat er een principiële risico op modderstromen zou kunnen bestaan, hetgeen in casu echter niet kan voorvallen gelet op de lage hellingsgraad.

De stelling van verzoekende partij dat er overstromingsruimte/waterbergend vermogen wordt afgenomen en stroomafwaarts dus grotere overstromingsdruk zal ontstaan, is feitelijk onjuist. Meteen is ook duidelijk dat het middel dat hier grotendeels is op gebaseerd, faalt.

Vanzelfsprekend moet de deputatie niet motiveren wat een aanvraag allemaal niet is, welke gevolgen er niet kunnen voorvallen, of onder wettelijke regels een aanvraag niet valt.

In casu is door de eenvoudig vast te stellen feitelijkheden duidelijk dat er door het voorliggend project geen overstromingsruimte wordt afgenomen. Eveneens is het overduidelijk dat er geen 'natuurlijk aquatisch milieu' kan verloren gaan aangezien de bouwplaats zich uitsluitend op een intensief bewerkte akker bevindt.

Geheel terecht besluit deputatie dan ook op eenvoudige wijze dat er geen negatieve impact op het watersysteem zal ontstaan mits de wettelijk verplichte en in de aanvraag voorziene maatregelen (hergebruik, infiltratie, buffering) worden uitgevoerd.

Een meer uitgebreide motivering is niet nodig aangezien 'stating the obvious' geen onderdeel van de motiveringsplicht uitmaakt.

...

Vanzelfsprekend dient, anders dan verzoekende partij verder nog beweert, niet opnieuw een advies aan de gemeente gevraagd te worden als beheerder van een waterloop categorie 3, nu zij zelf al een beoordeling van het watersysteem maakte (p. 3 van 8 van advies gemeentelijk stedenbouwkundig ambtenaar stuk 6).

...

Voor zover het opzet van verzoekende partij zou zijn dat elke bijkomende bebouwing of verharding een onaanvaardbare impact op het watersysteem heeft en daarmee onvergunbaar is - hetgeen lijkt te worden gesuggereerd door de uiterst principiële bewoording van het middel - ontbreekt het middel vanzelfsprekend ernst en belang.

..."

3.

Eerste tussenkomende partij betwist het middel als volgt:

"

...

IV.B.1 Vooraf – het middel is onontvankelijk

1. Verzoekende partij heeft geen enkel belang bij het ... middel, dit gelet op de inhoud van de schriftelijke communicatie die zij op 13 maart 2017 aan tussenkomende partij bezorgde ...

2. Op 13 maart 2017 heeft verzoekende partij aldus woordelijk aangegeven dat zij er zelf van overtuigd is dat de voor Uw Raad aangekaarte milieu-aspecten van de aanvraag eigenlijk geen enkel probleem vormen.

Een dergelijk stelling doet besluiten dat verzoekende partij geen enkel belang heeft bij het middel.

...

IV.B.2 De watertoets

1. Luidens artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid dient het vergunningverlenende bestuursorgaan een zogenaamde 'watertoets' uit te voeren bij de beoordeling van een stedenbouwkundig aanvraagdossier.

Met de watertoets dient het vergunningverlenende bestuursorgaan te onderzoeken wat de invloed van haar toekomstige beslissing op de waterhuishouding zal zijn.

Zij dient met andere woorden na te gaan of het afleveren van de gevraagde vergunning geen gevaar voor overstromingen of gevaar voor het oppervlakte -of grondwater zal opleveren.

Het uitvoeren van de watertoets bestaat uit verschillende stappen, omschreven in artikel 2/1, §1 van het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 2007 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets.

...

De conclusies van de watertoets moeten worden weergegeven in de (stedenbouwkundige) vergunning die al dan niet wordt verleend voor het aangevraagde project.

Deze bijzondere veruitwendiging van de motiveringsplicht wordt de 'waterparagraaf' genoemd.

IV.B.3 Replik op het eerste, tweede en derde middelonderdeel

1. Samen met verzoekende partij moet worden vastgesteld dat er in de bestreden beslissing uitdrukkelijk wordt meegedeeld dat het projectgebied gelegen is in een mogelijk overstromingsgevoelig gebied.

Deze vaststelling is niet uit de weg gegaan door verwerende partij, dit in tegenstelling tot hetgeen verzoekende partij laat uitschijnen in het verzoekschrift ...

2. Verwerende partij heeft in het licht van deze vaststelling onderzocht of het voorgenomen project betekenisvolle nadelige effecten voor de waterhuishouding met zich zou kunnen meebrengen, dit in overeenstemming met de verplichtingen die op haar rusten ingevolge de regelgeving inzake het doeltreffend waterbeheer.

Zonder de zaken met zoveel woorden te benoemen, heeft verwerende partij geoordeeld dat het voorgenomen project tot een (beperkt) verlies van de waterbergingsfunctie van het projectgebied kan leiden.

Men kan deze stelling zonder meer afleiden uit het gegeven dat verwerende partij compenserende maatregelen oplegt om de mogelijke effecten van het project tot een aanvaardbaar niveau te beperken. Anders dan verzoekende partij aanneemt, werd er aldus weldegelijk een onderzoek gevoerd naar de mogelijke negatieve gevolgen van het project op de waterhuishouding zoals deze op vandaag ter hoogte van het projectgebied bestaat.

Verwerende partij lijkt zelfs te hebben aangenomen dat de loutere ligging van het projectgebied in een mogelijk overstromingsgevoelige zone op zich genomen reeds tot gevolg heeft dat er bepaalde compenserende maatregelen moeten worden opgelegd.

3. Het betreffende onderzoek naar de noodzaak en de aard van de op te leggen compenserende maatregelen heeft zich in eerste orde geconcentreerd op de vraag of de gewestelijke verordening inzake hemelwater werd nageleefd.

Dit is op zich niet onlogisch, nu de betreffende verordening aangeeft hoe bij bouwprojecten de mogelijke schadelijke effecten op het watersysteem vermeden kunnen worden. Terecht wordt dan ook in de rechtsleer aangenomen dat het correct volgen van de hemelwaterverordening er toe leidt dat een project positief kan worden beoordeeld in zijn watertoets.

...

4. Het verlies aan waterbergende functie ten gevolge van de verhardingen die noodzakelijk zijn voor de realisatie van het beoogde project, verplicht uiteraard in eerste en voornaamste orde tot een grondig onderzoek van de infiltratie -en buffervoorzieningen die zullen worden voorzien. Door het voorzien van adequate infiltratiemogelijkheden en buffers kan het overtollige water dat normaal door het onderbouwde projectgebied zou worden opgenomen immers zonder enig probleem worden opgevangen zonder ook maar enige vorm van wateroverlast te veroorzaken.

De toets aan de Hemelwaterverordening is aldus van cruciaal belang. Dit aspect werd weldegelijk onderzocht in de bestreden beslissing, hetgeen verzoekende partij ten onrechte uit het oog verliest.

Uit het door tussenkomende partij ingediende aanvraagdossier én uit de bestreden beslissing blijkt dat het voorgenomen project zal uitgerust worden met een open vijver met infiltratieoppervlakte van 753 m² en een buffervolume boven en onder de overloop van 784 m³.

Terecht is verwerende partij tot de conclusie gekomen dat deze maatregelen zonder meer volstaan om het verlies aan waterbergende functie op een passende wijze te compenseren.

5. Opvallend is dat verzoekende partij dit aspect in wezen niet tegenspreekt. Nergens in het verzoekschrift tot vernietiging wordt inhoudelijk kritiek gegeven op de overwegingen die door verwerende partij in dit verband worden geformuleerd.

Louter stellen dat verwerende partij te weinig overwegingen aan het aspect van de watertoets zou hebben gewijd, toont uiteraard niet aan dat de motieven die in de bestreden beslissing wél worden opgenomen, niet zouden volstaan om te kunnen spreken van een degelijk uitgevoerde watertoets.

Er wordt ook niet aangetoond dat een meer uitgebreide motivering op het vlak van de toets aan de doelstellingen van de regelgeving inzake waterbeheer of op het vlak van de toets aan de bekkenbeheersplannen tot een ander resultaat zou leiden.

6. In ieder geval is het duidelijk dat het voorgenomen project in voldoende compenserende maatregelen voorziet die de noodzakelijke waarborg bieden dat de voorziene verhardingen geen enkele negatieve invloed zullen hebben op de waterhuishouding op en rond het projectgebied.

In dit verband voegt tussenkomende partij in bijlage een korte samenvatting van de relevante aspecten uit het aanvraagdossier, dewelke afdoende aantonen dat de door verwerende partij uitgevoerde watertoets perfect in de lijn ligt van de concrete vaststellingen en resultaten die reeds werden opgetekend in het kader van het aanvraagdossier (stuk 17).

De watertoets werd zodoende op een behoorlijke wijze uitgevoerd. De in dit verband ontwikkelde middelonderdelen zijn dus ongegrond.

...

IV.B.5 Ondergeschikt: bestuurlijke lus

1. ...

Indien uw Raad echter van oordeel zou zijn dat de motivering zoals opgenomen in de bestreden beslissing onvoldoende precies zou zijn uitgewerkt, verzoekt tussenkomende partij om de toepassing van de bestuurlijke lus zoals voorzien in artikel 34 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtcolleges.

Luidens de betreffende bepaling kan uw Raad aan verwerende partij de mogelijkheid bieden om met een herstelbeslissing een eventueel motiveringsgebrek in de bestreden beslissing te herstellen.

2. Het is in ieder geval duidelijk dat het aanvraagdossier meer dan voldoende gegevens bevat om op grond van duidelijke pertinente en correcte motieven te kunnen besluiten dat het voorwerp van de aanvraag geen negatieve invloed zal hebben op de waterhuishouding (zie ten overvloede stuk 17).

Ten ander is dit ook de overtuiging vanwege verzoekende partij zelf, die tussenkomende partij op de hoogte stelde van het feit dat zij van oordeel is dat niets aan te merken valt op de milieurechtelijke aspecten van de aanvraag... (stuk 14)

..."

Zij voegt hieraan in haar laatste schriftelijke uiteenzetting nog het volgende toe:

" ...

A.2.1 Vooraf – het middel is onontvankelijk

20. Aspecten als de watertoets en de toets aan de MER-regelgeving omhelzen louter de milieukundige kant van het voorliggende dossier en vertonen geen enkel verband met de inplanting van het project in een 'ongeschonden open ruimte' ...

...

A.2.5 Bestuurlijke lus

38. Zonder meer stellen dat de 'ernstige tekortkoming' van het bestreden besluit de toepassing van de bestuurlijke lus in de weg staat, volstaat naar oordeel van tussenkomende partij niet om een dergelijke toepassing af te wijzen. Zoals gezegd bevat het dossier voldoende gegevens om eventuele tekortkomingen binnen de huidige procedure recht te zetten.

..."

3.

Tweede, derde en vierde tussenkomende partijen ondersteunen het middel als volgt:

“ ...

Feit is dat de aanvraag in een mogelijk overstromingsgevoelig gebied is gesitueerd. Dit was gekend bij de vergunningverlenende overheid (in eerste administratieve aanleg), want er werd een afwijking van de watertoets gevraagd.

...

De tussenkomende partij kan niet anders dan vaststellen dat zowel de PSA, als de verwerende partij de watertoets stiefmoederlijk behandelen met een gestandaardiseerde overweging, zonder in concreto na te gaan of er geen schadelijk effect kon ontstaan op het watersysteem.

De tussenkomende partij sluit zich volmondig aan bij de in dat verband door de verzoekende partij aangevoerde argumentatie.

De tussenkomende partij wijst, ten overvloede ... dat het niet volstaat zich in een stedenbouwkundige vergunning te beperken tot het opleggen van de verplichting om “de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen om wateroverlast bij aanpalenden te voorkomen”. Een dergelijke vage en algemene voorwaarde volstaat niet om te voldoen aan de door art. 8, §1 DIWB bepaalde verplichtingen.

...”

Beoordeling door de Raad

1.

Verzoekende partij voert in essentie aan dat de in de bestreden beslissing opgenomen waterparagraaf, in het licht van haar gemotiveerd beroepschrift inzake de watertoets, ten onrechte geen afdoende motivering omvat met betrekking tot het schadelijk effect van het verlies aan overstromingsruimte door de oprichting van de nieuwbouwconstructies in overstromingsgevoelig gebied. Zij stelt dat de in dit kader opgelegde vergunningsvoorwaarde onvoldoende precies is, en dat verwerende partij nalaat om de aanvraag, mede op basis van het wateradvies van de gemeente, afdoende te toetsen aan de relevante doelstellingen en beginselen van het DIWB.

2.

Eerste tussenkomende partij betwist het belang van verzoekende partij bij het middel, op basis van de vaststelling dat laatstgenoemde eerder in een mailbericht formeel stelde dat zij geen bezwaar heeft inzake de milieuaspecten van de nieuwe inrichting en de met de bestreden vergunning corresponderende milieuvergunning niet zal aanvechten, terwijl de watertoets “louter de milieukundige kant van het voorliggende dossier omhelst”.

Uit het betreffende mailbericht blijkt enkel dat verzoekende partij geen jurisdictionele procedure zal opstarten tegen de milieuvergunning voor de inrichting, die moet worden onderscheiden van de bestreden stedenbouwkundige vergunning, vermits beide vergunningen zijn onderworpen aan een andere vergunningsregeling met een eigen finaliteit, en het verkrijgen van een milieuvergunning niet noodzakelijk het recht op het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning impliceert. Op basis van artikel 8, §5, lid 1, 1° DIWB dient er (ook) in het kader van het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning een watertoets te gebeuren, waarvan de zorgvuldigheid door verzoekende partij (in het licht van haar statutaire doelstellingen), in de rand van de betwisting van de wettigheid van de stedenbouwkundige vergunning, kan worden betwist.

De exceptie van eerste tussenkomende partij wordt verworpen. Het middel is ontvankelijk.

3.

De in het kader van de beoordeling van het middel relevante bepalingen inzake de watertoets in het DIWB luiden (in hun toepasselijke versie) als volgt:

- artikel 8, §1, lid 1:

“De overheid die moet beslissen over een vergunning ... als vermeld in §5, draagt er zorg voor, door het weigeren van de vergunning ... dan wel door het opleggen van gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan ..., dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van hemelwater of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd.”

- artikel 8, §2:

“De overheid houdt bij het nemen van die beslissing rekening met de relevante door de Vlaamse regering vastgestelde waterbeheerplannen, bedoeld in hoofdstuk VI, voorzover die bestaan.

De beslissing die de overheid neemt in het kader van §1 wordt gemotiveerd, waarbij in elk geval rekening wordt gehouden met de relevante doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid.”

- artikel 3, §2:

“Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder: ...

16° watersysteem: een samenhangend en functioneel geheel van oppervlaktewater, grondwater, waterbodems en oevers, met inbegrip van de daarin voorkomende levensgemeenschappen en alle bijbehorende fysische, chemische en biologische processen, en de daarbij behorende technische infrastructuur;

17° schadelijk effect: ieder betekenisvol nadelig effect op het milieu dat voortvloeit uit een verandering van de toestand van watersystemen of bestanddelen ervan die wordt teweeggebracht door een menselijke activiteit; die effecten omvatten mede effecten op de gezondheid van de mens en de veiligheid van de vergunde of vergund geachte gebouwen en infrastructuur, gelegen buiten afgebakende overstromingsgebieden, op het duurzaam gebruik van water door de mens, op de fauna, de flora, de bodem, de lucht, het water, het klimaat, het landschap en het onroerend erfgoed, alsmede de samenhang tussen een of meer van deze elementen;

...

58° overstroming: het tijdelijk onder water staan van land dat normaliter niet onder water staat, veroorzaakt door onder meer overstromingen door waterlopen ...;

59° overstromingsrisico: de kans dat zich een overstroming voordoet in combinatie met de mogelijke negatieve gevolgen van een overstroming voor de gezondheid van de mens, het milieu, het cultureel erfgoed en de economische bedrijvigheid;”

- artikel 5, lid 1:

“Bij ... het uitvoeren ... van het integraal waterbeleid beogen ... de besturen ... de verwezenlijking van de volgende doelstellingen: ...

4° het voorkomen van de verdere achteruitgang van aquatische ecosystemen, van rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen en van waterrijke gebieden, onder meer door:

a) het zoveel mogelijk behouden en herstellen van de natuurlijke werking van watersystemen;
b) het ongedaan maken of het beperken van het schadelijk effect van versnippering die is ontstaan door niet-natuurlijke elementen in en langs oppervlaktewaterlichamen;

...

6° het terugdringen van overstromingsrisico's en het risico op waterschaarste door:

a) in het beheer van het hemelwater en het oppervlaktewater als prioriteitsvolgorde de volgende hiërarchie te hanteren: hemelwater wordt zoveel mogelijk vastgehouden, hergebruikt, geïnfiltreerd en gescheiden van het afvalwater, alvorens het geborgen en vervolgens bij voorkeur op een vertraagde wijze afgevoerd wordt;

...

c) zoveel mogelijk ruimte te bieden aan water, waarbij het waterbergend vermogen van overstromingsgevoelige gebieden zo veel als mogelijk gevrijwaard wordt en watergebonden functies van de oeverzones en overstromingsgebieden worden behouden en waar nodig hersteld;

d) de negatieve gevolgen die overstromingen buiten de afgebakende overstromingsgebieden met zich meebrengen voor de gezondheid van de mens, het milieu, het cultureel erfgoed, de economische bedrijvigheid en de vergunde of vergund geachte gebouwen en infrastructuur, te beperken;”

- artikel 6:

“Bij ... het uitvoeren ... van het integraal waterbeleid houden ... de besturen ... rekening met volgende beginselen:

1° het standstillbeginsel, op grond waarvan moet worden voorkomen dat de toestand van watersystemen verslechtert;

2° het preventiebeginsel, op grond waarvan moet worden opgetreden om schadelijke effecten te voorkomen, veeleer dan die achteraf te moeten herstellen;

3° het bronbeginsel, op grond waarvan preventieve maatregelen aan de bron worden genomen; ...

4° het voorzorgsbeginsel, op grond waarvan het treffen van maatregelen ter voorkoming van schadelijke effecten niet moet worden uitgesteld omdat na afweging het bestaan van een oorzakelijk verband tussen het handelen of nalaten en de gevolgen ervan niet volledig door wetenschappelijk onderzoek is aangetoond;

...

9° het beginsel van hoog beschermingsniveau, op grond waarvan een zo hoog mogelijk beschermingsniveau wordt nagestreefd van de aquatische ecosystemen ...

10° het beginsel dat het watersysteem één van de ordenende principes is in de ruimtelijke ordening;

11° het beginsel van de evaluatie ex ante, op grond waarvan een voorafgaande, systematische en grondige evaluatie van de gevolgen van het integraal waterbeleid op het milieu, het economische en sociale aspect en voor de samenleving, en voor de uitvoerende en handhavende instanties wordt uitgevoerd.”

De relevante bepalingen inzake de watertoets in het Watertoetsbesluit luiden (in de toepasselijke versie) als volgt:

- artikel 1:

“Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

14° overstromingsgevoelig gebied: een op kaart aangeduid gebied waar overstromingen kunnen worden verwacht of, voor de gebieden die niet op kaart zijn aangeduid, een gebied dat in het verleden meermaals is overstroomd en waar redelijkerwijs nieuwe overstromingen kunnen worden verwacht;

17° wateradvies: het advies bij de watertoets, vermeld in artikel 8, § 3 van het decreet;”

- artikel 2/1, §1, lid 1:

“Op de overheid die beslist over een vergunning ... als vermeld in artikel 8, §5, van het decreet, rusten overeenkomstig artikel 8, §1, eerste lid van het decreet de volgende verplichtingen:

1° ze legt alle voorwaarden op in de vergunning ... die ze in het licht van de kenmerken van het watersysteem en de aard en omvang van de vergunningsplichtige activiteit ... gepast acht om het schadelijke effect te voorkomen of te beperken;

2° als dat niet mogelijk is, legt ze herstelmaatregelen op of, bij vermindering van de infiltratie van hemelwater of vermindering van ruimte voor het watersysteem, compensatiemaatregelen;

3° als het schadelijke effect niet kan worden voorkomen, noch beperkt, en ook herstel of compensatie onmogelijk zijn, weigert ze de vergunning ...”

- artikel 3, §1:

“Met behoud van de toepassing van de andere reglementaire bepalingen die ter zake van toepassing zijn, gaat de vergunningverlenende overheid na of er sprake kan zijn van een schadelijk effect als vermeld in artikel 3, §2, 17° van het decreet. Wanneer blijkt dat bedoeld schadelijk effect er niet zal zijn, is het resultaat van de watertoets positief.”

- artikel 3, §2, lid 1:

“De vergunningverlenende overheid moet in uitvoering van artikel 8, §3, derde lid van het decreet advies vragen aan de adviesinstanties met betrekking tot mogelijke schadelijke effecten op de toestand van het oppervlaktewater indien het project waarvoor een vergunning wordt aangevraagd:

1° geheel of gedeeltelijk gelegen is in mogelijk of effectief overstromingsgevoelig gebied volgens de kaart, opgenomen in bijlage 1, die bij dit besluit is gevoegd;

...

3° en/of geheel of gedeeltelijk gelegen is: ...

f) op minder dan 5 meter afstand van de kruin van de talud van onbevaarbare waterlopen van derde categorie of van een niet-geklasseerde onbevaarbare waterloop in beheer van een polder of een watering;”

- artikel 4, §1:

“Met behoud van de toepassing van de andere reglementaire bepalingen die ter zake van toepassing zijn, moet de motivering van de beslissing over een vergunningsaanvraag voor de toepassing van de watertoets een duidelijk aangegeven onderdeel bevatten, de waterparagraaf genoemd, waarbij, eventueel rekening houdend met het wateradvies, een uitspraak wordt gedaan over:

1° de verenigbaarheid van de vergunningsplichtige activiteit met het watersysteem;

2° in voorkomend geval, de gepaste voorwaarden en maatregelen om het schadelijke effect dat kan ontstaan als gevolg van de vergunningsplichtige activiteit, te voorkomen, te beperken, te herstellen of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van het hemelwater of de vermindering van de ruimte voor het watersysteem, te compenseren;

3° de inachtneming van de relevante doelstellingen en beginselen, vermeld in artikel 5, 6 en 7 van het decreet bij de beoordeling van de vergunningsplichtige activiteit en de opgelegde voorwaarden en maatregelen;”

- artikel 5, §1:

“Tenzij het anders bepaald is in de toepasselijke reglementering of in de in artikel 3 vermelde bepalingen, zijn de adviesinstanties die overeenkomstig artikel 8, §3, van het decreet advies uitbrengen over vergunningsaanvragen: ...

3° de gemeente of, in voorkomend geval, de polder of watering als de vergunningsplichtige activiteit waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft, plaatsvindt in of in de nabijheid van een onbevaarbare waterloop van de derde categorie of van een niet-geklasseerde waterloop die onder hun respectievelijke beheer valt, dan wel het oppervlaktewater in kwestie in die waterloop wordt verzameld;”

- artikel 7, §1:

“Het wateradvies bevat de volgende gegevens:

1° een korte beschrijving van de kenmerken van het watersysteem of bestanddelen ervan die kunnen worden beïnvloed door de vergunningsplichtige activiteit waarop de vergunningsaanvraag betrekking heeft;

2° in voorkomend geval, een opsomming van de toepasselijke voorschriften van het waterbeheerplan of bij ontstentenis daarvan het waterhuishoudingsplan, en elk ander waterbeheerplan dat van toepassing is op het watersysteem of de bestanddelen ervan;

3° een gemotiveerde beoordeling van de verenigbaarheid van de activiteit waarvoor de vergunning wordt aangevraagd met het watersysteem waarbij de adviesinstanties, voor zover dat relevant is voor de vergunningsplichtige activiteit, ingaan op de aspecten vermeld in art. 5 van het decreet, behalve indien de overheid haar vraag om advies uitdrukkelijk heeft beperkt tot een of meer van die aspecten;

4° in voorkomend geval, een gemotiveerd voorstel van de voorwaarden en maatregelen om het schadelijk effect dat kan ontstaan als gevolg van de vergunningsplichtige activiteit, te voorkomen, te beperken, te herstellen, of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van het hemelwater of de vermindering van de ruimte voor het watersysteem, te compenseren;

5° de inachtneming bij de beoordeling en het voorstel, vermeld in 3° en 4°, van de relevante doelstellingen en beginselen, vermeld in artikel 5, 6 en 7 van het decreet.”

4.

Overeenkomstig geciteerde bepalingen dient verwerende partij (mede op basis van het wateradvies) te onderzoeken of er door de aanvraag al dan niet schadelijke effecten in de zin van artikel 3, §2, 17° DIWB kunnen ontstaan, waaronder ook het verlies aan (overstromings)ruimte voor water wordt begrepen. In bevestigend geval dient ze na te gaan in hoeverre deze schadelijke effecten door het opleggen van voorwaarden kunnen worden vermeden dan wel maximaal worden beperkt, en als dit niet mogelijk is in hoeverre de effecten kunnen worden hersteld dan wel gecompenseerd in geval van vermindering van de infiltratie van hemelwater of vermindering van ruimte voor het watersysteem. Bovendien dient de bestreden beslissing een formele motivering te bevatten waaruit blijkt dat verwerende partij voormeld onderzoek (met betrekking tot de in artikel 8, §1 DIWB bedoelde watertoets) (zorgvuldig), met inachtneming van de relevante doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid, heeft uitgevoerd. Uit de memorie van toelichting bij het DIWB (Parl. St., VI. Parl., 2002-2003, nr. 1730-1, 25) blijkt dat deze motiveringsplicht werd ingevoerd *“om te benadrukken dat de beslissingen moeten worden getoetst vanuit de doelstellingen en beginselen van integraal waterbeleid”*.

De Raad kan zijn beoordeling inzake de watertoets (als onderdeel van de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening) niet in de plaats stellen van die van de vergunningverlenende overheid. In de uitoefening van het hem opgedragen wettigheidstoezicht is hij enkel bevoegd om na te gaan of verwerende partij de haar ter zake toegekende appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, met name of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar beslissing is kunnen komen. Een kennelijk onredelijke beslissing zal slechts voorliggen wanneer de Raad vaststelt dat de beoordeling van verwerende partij inzake de watertoets dermate afwijkt van het normaal te verwachten beslissingspatroon, dat het ondenkbaar is dat een ander zorgvuldig handelend bestuur, in dezelfde omstandigheden, tot dezelfde besluitvorming zou komen. Om te voldoen aan de formele motiveringsplicht dient verwerende partij in haar -bestreden- beslissing duidelijk de met de watertoets verband houdende redenen op te geven waarop zij haar beslissing steunt, derwijze dat het de belanghebbende mogelijk is met kennis van zaken tegen de beslissing op te komen. De opgegeven motieven moeten afdoende zijn.

5.

In bestreden beslissing wordt een afzonderlijke waterparagraaf opgenomen, waarin het volgende wordt gesteld:

“ ...

Het terrein ligt niet in een recent overstroomd gebied of in effectief overstromingsgevoelig gebied doch is wel gelegen in mogelijk overstromingsgevoelig gebied.

Er dient voldaan aan de bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 5 juli 2013 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater.

Het hemelwater van de dakoppervlakte van de nieuw te bouwen stallen (4.591 m²) wordt opgevangen in hemelwaterputten met een totale capaciteit van 195.000 liter. Het opgevangen hemelwater zal worden hergebruikt als reinigingswater voor de varkenstallen, gebouwen en verhardingen, voor het sanitair (douches en toiletten) en als water voor de luchtwassers.

De overloop van de hemelwaterputten, alsook het hemelwater afkomstig van de nieuwe verharding (1.814 m²), wordt aangesloten op een open vijver met een infiltratieoppervlakte van 256 m² en een buffervolume van 275 m³.

...

De aangevraagde werken worden mits de voorgestelde compenserende maatregelen niet van die aard bevonden dat ze het watersysteem of de waterhuishouding in de omgeving in het gedrang brengen. De doelstellingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid worden niet geschaad.”

Wat betreft de watertoets wordt in de bestreden beslissing ook nog “verwezen ... naar de gunstige adviezen van o.a. ... de provinciale dienst Integraal Waterbeleid ..., welke bijgetreden worden”.

Tenslotte wordt in de rand van de watertoets als voorwaarde opgelegd dat “de nodige maatregelen moeten worden genomen zodat de geplande werken niet leiden tot bijkomende wateroverlast voor de aanpalende eigendommen”.

6.

Uit voormelde overwegingen blijkt dat verwerende partij in het kader van de watertoets enkel de afvoer van het hemelwater dat afstroomt van de daken van de nieuwbouwstallen en van de nieuwe verhardingen onderzoekt. Zij oordeelt daarbij dat de schadelijke effecten ten gevolge van de vermindering van de infiltratie van hemelwater kunnen worden gecompenseerd door de overloop van de hemelwaterputten en het hemelwater van de nieuwe verhardingen aan te sluiten op een open vijver. Hoewel verwerende partij erkent dat de bouwplaats (volledig) is gelegen in mogelijk overstromingsgevoelig gebied, zodat er aldaar potentieel “overstromingen kunnen worden verwacht”, besteedt zij in de watertoets geen aandacht aan de vermindering van ruimte voor het watersysteem ingevolge de inplanting van de nieuwe constructies (stallen, mestsilos, ontsluitingsweg, parkeerplaatsen) met een aanzienlijke oppervlakte op de van nature overstroombare grond (waardoor er aldaar niet langer overstromingswater kan worden geborgen en het gevaar voor wateroverlast in de omgeving toeneemt). Zij maakt hierdoor onder meer abstractie van de doelstelling van het integraal waterbeleid om overstromingsrisico's terug te dringen door zoveel mogelijk ruimte te bieden aan water middels het vrijwaren van het waterbergend vermogen van overstromingsgevoelige gebieden en door de negatieve gevolgen die overstromingen buiten de afgebakende overstromingsgebieden met zich meebrengen te beperken.

Verwerende partij was in het kader van de watertoets nochtans gehouden om alle gebeurlijke schadelijke effecten in de zin van artikel 3, §2, 17° DIWB, inzonderheid het verlies aan (potentieel) overstroombare ruimte voor de aanpalende waterloop en de gebeurlijke (nefaste) gevolgen hiervan voor de aanpalende percelen, zorgvuldig en afdoende te onderzoeken en te motiveren (in de waterparagraaf). Deze plicht vloeit niet enkel voort uit de ligging van de bouwplaats in mogelijk

overstromingsgevoelig gebied, maar geldt des te meer in het licht van de uitvoerige argumentatie daaromtrent in het beroepsschrift van verzoekende partij. Laatstgenoemde wees verwerende partij met name expliciet op de vaststelling dat *“de site ligt in een overstromingsgevoelige laagvlakte, gevormd door de waterloop van derde categorie met code 0777”* en *“deze gronden tevens een van nature overstroombaar gebied zijn”*, waarvan *“de ondergrond bestaat uit klei”* die *“moeilijk doordringbaar is”*, waardoor er *“hier een unieke natte depressie is ontstaan in het landschap”*, en *“het aangewezen is om dergelijke natte, overstroombare gronden te vrijwaren van bebouwing”*. Tevens wees zij verwerende partij op de vaststelling dat er in de (op dat ogenblik bestreden) vergunning in eerste aanleg van het college van burgemeester en schepenen *“geen watertoets of waterparagraaf staat”*, en *“een toetsing aan de relevante doelstellingen en beginselen van het decreet evenmin is gebeurd”*. De waterproblematiek ingevolge de inplanting van de nieuwe inrichting in mogelijk overstromingsgevoelig gebied met niet-infiltratiegevoelige bodem werd overigens ook reeds terloops het openbaar onderzoek (in verschillende bezwaren) aangekaart, waarbij door een eigenaar van een aanpalend perceel met name werd gewezen op *‘een toenemende wateroverlast voor een gekende moeilijke infiltratiebodem en overstromingsgevoelige zone’*.

Verwerende partij betwist in haar antwoordnota ten onrechte dat het middel steunt op foutieve feitelijke gegevens, gezien het bouwperceel ingevolge de fysieke kenmerken, inzonderheid de hellingsgraad en de ligging (qua hoogte) ten opzichte van de aanpalende percelen, geen (potentiële) overstromingsruimte zou bieden. Vooreerst moet worden vastgesteld dat de formele motiveringsplicht overeenkomstig artikel 8, §2, lid 2 DIWB impliceert dat er enkel rekening kan worden gehouden met de in de bestreden beslissing vermelde redengeving, terwijl de overwegingen in de antwoordnota van verwerende partij daarin niet worden vermeld. Bovendien doen de betreffende overwegingen geen afbreuk aan de vaststelling dat het bouwperceel (ook blijkens de bestreden beslissing) is gesitueerd in mogelijk overstromingsgevoelig gebied, terwijl verwerende partij de overwegingen van verzoekende partij in haar wederantwoordnota, inzonderheid *“dat voorliggend project zich op een quasi niet hellend gedeelte bevindt en dat de gronden die afstromen naar voorliggende projectzone tot sterk (>10%) hellend zijn”* niet (heeft) betwist.

Uit de formele motieven in hoger geciteerde waterparagraaf (die de basis vormen voor de beoordeling van de zorgvuldigheid van de watertoets) blijkt dan ook niet (afdoende) dat er uit hoofde van de aangevraagde constructies geen betekenisvolle nadelige effecten op het milieu (in de zin van artikel 3, §2, 17° DIWB) kunnen ontstaan, dan wel dat dergelijke effecten wel kunnen ontstaan maar door het opleggen van gepaste voorwaarden zoveel mogelijk worden beperkt of hersteld dan wel gecompenseerd. Evenmin blijkt daaruit dat verwerende partij bij haar beoordeling rekening hield met de relevante doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid (en met de relevante waterbeheerplannen).

7.

Gelet op de voorwaarde in de bestreden beslissing dat *“de nodige maatregelen moeten worden genomen zodat de geplande werken niet leiden tot bijkomende wateroverlast voor de aanpalende eigendommen”*, meent verwerende partij nochtans dat er aldaar reeds wateroverlast bestaat, en dat ‘bijkomende’ wateroverlast voor de aanpalenden moet worden vermeden. Evenwel wordt daarbij niet verduidelijkt op welke manier de bouwheer het door verwerende partij klaarblijkelijk gevreesde potentieel overstromingsgebaar (ingevolge het verlies aan overstroombare ruimte) moet vermijden. Hoewel de betreffende voorwaarde (die werd overgenomen uit de vergunningsbeslissing van het college van burgemeester en schepenen in eerste aanleg en het daaraan voorafgaand advies van de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar) wordt opgelegd om ‘bijkomende wateroverlast’ te vermijden, en de bestreden vergunning zonder deze voorwaarde volgens verwerende partij niet kon worden verleend (zie in die zin VI. P., *Parl. St.*, 2008-09, 2011/1, p. 116, nr. 372), verduidelijkt zij niet hoe de voorwaarde moet worden ingevuld.

Een dermate vage voorwaarde voldoet redelijkerwijze niet aan de verplichting in hoofde van verwerende partij (overeenkomstig artikel 8, §1, lid 1 DIWB) om er als vergunningverlenende overheid zorg voor te dragen *“door het opleggen van gepaste voorwaarden, dat geen schadelijk effect ontstaat of zoveel mogelijk wordt beperkt en, indien dit niet mogelijk is, dat het schadelijk effect wordt hersteld of, in de gevallen van de vermindering van de infiltratie van hemelwater of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, gecompenseerd”*. De naleving van deze verplichting hangt af van de effectiviteit van de opgelegde voorwaarde, terwijl er in de bestreden beslissing geen opgave wordt gedaan van de concrete maatregelen die volgens verwerende partij noodzakelijk zijn opdat de vermindering aan overstroombare ruimte ingevolge de oprichting van de beoogde constructies in mogelijk overstromingsgevoelig gebied niet zou leiden tot (bijkomende) wateroverlast. In die optiek kan de betreffende vergunningsvoorwaarde niet garanderen dat de aanpalende (en verderop gelegen) percelen gevrijwaard zullen worden/blijven van (bijkomende) wateroverlast, terwijl verwerende partij als vergunningverlenende overheid in de bestreden vergunning zelf afdoende maatregelen moet voorzien om betekenisvolle nadelige effecten op het milieu te vermijden, te beperken, te herstellen dan wel te compenseren.

De betreffende voorwaarde voldoet evenmin aan de vereiste overeenkomstig artikel 4.2.19, §1 VCRO (dat ressorteert onder de titel *“bepalingen, aan alle vergunningen gemeen”*) dat *“voorwaarden voldoende precies zijn”* (terwijl er ingevolge de vaagheid van de voorwaarde evenmin duidelijkheid bestaat of zij *“kan worden verwezenlijkt door enig toedoen van de aanvrager”* en *“de uitvoering van de vergunde handelingen niet afhankelijk kan maken van een bijkomende beoordeling door de overheid”*). Voormeld artikel moet worden samen gelezen met artikel 4.3.1, §1 VCRO (dat ressorteert onder de titel *“beoordelingsgronden”*), op basis waarvan vergunningsvoorwaarden *“niet kunnen dienen om de leemten van een onvolledige of vage aanvraag op te vangen”*.

Verwerende partij vermocht dan ook niet om ter voorkoming van ‘bijkomende wateroverlast voor de aanpalende eigendommen’ als voorwaarde op te leggen dat ‘de nodige maatregelen moeten worden genomen’, gezien het volstrekt onduidelijk is wat zij hiermee bedoelt. Overigens werd zij in het beroepsschrift van verzoekende partij expliciet gewezen op het feit dat dezelfde (gebrekkige) vergunningsvoorwaarde in de vergunningsbeslissing in eerste aanleg van het college van burgemeester en schepenen tot gevolg heeft dat *“in plaats van te onderzoeken welke gevolgen de bouw van het aangevraagde heeft op het watersysteem, de vergunningverlener dit onderzoek en de verantwoordelijkheid doorschuift naar de vergunningaanvrager, terwijl luidens het decreet en het watertoetsbesluit die plicht ligt bij de vergunningverlener”*.

8.

In de rand van de vaststelling dat de watertoets in de bestreden beslissing onzorgvuldig gebeurde, wordt tevens vastgesteld dat verwerende partij (evenals het college van burgemeester en schepenen in eerste aanleg) naliet om (overeenkomstig artikel 3, §2, lid 1 Watertoetsbesluit) een wateradvies (in de zin van artikel 1, 17° Watertoetsbesluit) te vragen aan de daarvoor bevoegde (gespecialiseerde) diensten, hoewel niet wordt betwist dat het bouwperceel (volledig) is gelegen in mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Verwerende partij stelt in de bestreden beslissing weliswaar dat wordt *“verwezen naar de gunstige adviezen van o.a. de provinciale dienst Integraal Waterbeleid, welke bijgetreden worden”*, maar in het betreffende advies wordt louter overwogen dat het bouwperceel *“afwatert naar waterloop 0777 van 3^e categorie” “onder het beheer van”* het gemeentebestuur dat *“is aangeduid als adviesverlenende instantie”*, zodat *“het dossier wordt teruggestuurd”*. Op basis van het administratief dossier blijkt echter niet dat de bevoegde gemeentelijke dienst vervolgens alsnog om advies werd gevraagd dan wel een advies formuleerde, terwijl de overwegingen in het advies van de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar inzake

de waterproblematiek bezwaarlijk kunnen worden beschouwd als een (onderbouwd) advies conform artikel 7, §1 Watertoetsbesluit. De ambtenaar overwoog daarin onder de 'waterparagraaf' met name louter (middels een standaardmotivering) dat *"de aanvraag werd getoetst aan de kenmerken van het watersysteem, aan de doelstellingen en beginselen van artikel 5, 6 en 7 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het (deel)bekkenbeheerplan"* en dat *"het terrein ligt in mogelijk overstromingsgevoelig gebied"*, zodat *"de nodige maatregelen dan ook moeten worden genomen zodat de geplande werken niet leiden tot bijkomende wateroverlast voor de aanpalende eigendommen"*.

Het stond dan ook aan verwerende partij om een (gemotiveerd) wateradvies te vragen aan de bevoegde gemeentelijke dienst, temeer verzoekende partij in haar beroepschrift expliciet stelde dat *"uit niets blijkt dat de gemeente een apart wateradvies gevraagd heeft (bvb. aan de bevoegde gemeentelijke ambtenaar/dienst, gelet op de ligging vlak naast een waterloop van 3e categorie)"*.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

9.

Eerste tussenkomende partij verzoekt in haar schriftelijke uiteenzetting om desgevallend toepassing te maken van de bestuurlijke lus, indien zou worden geoordeeld dat de motivering in de bestreden beslissing onvoldoende precies zou zijn uitgewerkt.

Artikel 34 DBRC-decreet luidt (in de toepasselijke versie) als volgt:

"§1. Als een Vlaams bestuursrechtscollege ... vaststelt dat het de bestreden beslissing om reden van een onwettigheid moet vernietigen, kan het de verwerende partij in het bodemgeding de mogelijkheid bieden om met een herstelbeslissing de onwettigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen, hierna bestuurlijke lus te noemen.

In dit artikel wordt verstaan onder onwettigheid: een strijdigheid met een geschreven rechtsregel of een algemeen rechtsbeginsel die kan leiden tot vernietiging van de bestreden beslissing, maar die zou kunnen worden hersteld.

...

§3. ...

Het Vlaams bestuursrechtscollege beslist met een tussenuitspraak over de toepassing van de bestuurlijke lus ...

De tussenuitspraak, vermeld in het tweede lid, beslecht, in voorkomend geval, alle overige middelen.

..."

Hierboven werd vastgesteld dat de bestreden beslissing geen zorgvuldige en afdoende gemotiveerde watertoets bevat. Dit betekent dat verwerende partij (minstens) opnieuw zal moeten onderzoeken (en motiveren) of er door de aanvraag al dan niet schadelijke effecten in de zin van artikel 3, §2, 17° DIWB kunnen ontstaan, in het kader waarvan zij (in navolging van de bezwaren tijdens het openbaar onderzoek en het beroepschrift van verzoekende partij) (alleszins) ook het verlies aan (overstromings)ruimte voor water zal moeten betrekken. In die optiek bestaat er vooralsnog geen zekerheid dat de aanvraag na een zorgvuldige watertoets opnieuw (voorwaardelijk) zal worden vergund, waardoor het vooralsnog voorbarig is om alle middelen te behandelen. Gelet op deze vaststellingen wordt de toepassing van de bestuurlijke lus in voorliggende zaak niet opportuun geacht.

B. Overige middelen

Gezien er in het licht van de gebrekkige watertoets vooralsnog geen duidelijkheid bestaat in hoeverre het bouwproject de watertoets doorstaat en niet om die reden moet worden geweigerd, worden de overige middelen niet onderzocht.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. De verzoeken tot tussenkomst van respectievelijk de bvba SUIN, de heer Jan Bart, de nv HOTEL DU PARC en mevrouw Silvie GOEMINNE zijn ontvankelijk.
2. De Raad vernietigt de beslissing van verwerende partij van 14 juli 2016, waarbij aan eerste tussenkomende partij een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden wordt verleend voor het bouwen van twee stallingen voor biggenopfokbedrijf, waarvan in één stalling bureel, sanitair en educatieruimte wordt voorzien, op de percelen gelegen te 9770 Kruishoutem, Dertienveldekenweg zn, met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie C, nummers 296a, 300c, 300d, 300e, 301a en 305c.
3. De Raad beveelt verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over het administratief beroep van onder meer verzoekende partij, en dit binnen een termijn van vier maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
4. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 175 euro uit hoofde van de rolrechten, ten laste van verwerende partij
5. De Raad legt de kosten van de respectievelijke tussenkomsten, telkens bepaald op 100 euro uit hoofde van de rolrechten, ten laste van de respectievelijke tussenkomende partijen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 25 september 2018 door de achtste kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de achtste kamer,

Marino DAMASOULIOTIS

Pascal LOUAGE